

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Katedra církevních dějin a církevního práva

Teologické nauky

Jan Houšť

Střípky historie římskokatolické farnosti

Dubňany

v letech 1843 - 1885

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Mgr. Vít Hlinka Th.D.

Olomouc 2019

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval samostatně a použil jsem při tom jen uvedené prameny a literaturu.

V Olomouci dne 25. října 2019

Jan Houšť

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Vítu Hlinkovi, Th.D. za odborné vedení, podnětné připomínky k práci a metodickou pomoc. Panu Miroslavu Chludilovi za důvěru, s níž mi poskytoval soukromé materiály a za čas, který mi věnoval při osobních konzultacích. Dále Ing. Václavu Ilčíkovi za cenné informace. Dík patří také našemu panu faráři Mgr. Pavlu Zahradníčkovi Th.D. za vstřícnost a podporu.

OBSAH

Úvod.....	5
1 Úvod do problematiky	7
1.1 Domácí protokol a jeho přepis	7
1.2 Historický kontext vzniku farnosti Dubňany	10
1.3 Kaple v Dubňanech	11
1.4 Vývoj kaplanství v Dubňanech	12
2 Historie kostela a církevní správy Dubňan.....	15
2.1 Vznik farnosti Dubňany	15
2.2 Financování farnosti.....	15
2.3 Kostel sv. Josefa.....	17
2.4 Fara.....	26
2.5 Duchovní správa farnosti Dubňany.....	27
3 Zajímavé události farnosti v letech 1843 - 1885	30
3.1 První roky farnosti.....	30
3.2 Sedmdesátá léta	31
3.3 Osmdesátá léta	35
Závěr	39
Seznam literatury a použitých pramenů.....	42
Přílohy.....	46

ÚVOD

Dubňany se nachází v regionu Slovácko, které je známé svou dlouhou bohatou historií, pojící se s Velkou Moravou a počátky křesťanství u nás. Ačkoli křesťanství zde má dlouhou tradici, založení farnosti v Dubňanech spadá teprve do doby konce národního obrození.

Od počátku kaplanství, resp. farnosti jsou zde vedeny farní kroniky. V současnosti existují čtyři – z období 1789 – 1919, 1920 – 1938, 1939 – 2008. Poslední kronika byla založena roku 2009. Tyto kroniky, označované jako Domácí protokol, jsem skenoval, aby byly k dispozici dalším badatelům. Zatímco novější kroniky jsou snadno čitelné a čtivé, záznamy z počátků farnosti jsou velmi těžko přístupné. Často jsou totiž psané kurentem nebo švabachem, mnohdy latinsky a německy. Přesto jsou velmi důležitým pramenem pro pochopení historie naší obce. Rozhodl jsem se proto v rámci bakalářské práce získat a zpracovat některé zajímavé informace o naší farnosti z tohoto cenného zdroje.

Cílem mé bakalářské práce je zpřístupnit čtenářům a farníkům údaje o počátcích farnosti v Dubňanech od jejího založení po ukončení přestavby kostela v roce 1885. Chci odpovědět na otázky, které události a kteří lidé formovali zpočátku naši farnost. V novověku a v období národního obrození se prolíná historie obce s událostmi farnosti. Domnívám se, že z tohoto důvodu mohou být získané poznatky zajímavé pro všechny obyvatele Dubňan, nejen pro členy naší církve. Mým cílem není editace Domácího protokolu, nesnažím se popsat každý rok a každou událost, ale zmapovat část historie farnosti. Proto je v názvu mé práce „střípky“.

Zkoumané období je vymezeno od počátku farnosti do roku 1885. Rok 1843 je v názvu pouze z toho důvodu, že do té doby zde bylo kaplanství, nikoli farnost.¹ Při studiu prvních let farnosti však nelze vynechat předcházející vývoj. Konec období je vybrán především s ohledem na ukončení jedné kapitoly Dubňan a tím je přestavba kostela.

---

¹ Farnost je základní církevně-správní jednotka. Má buď teritoriální význam (obec, město) nebo personální (národnostní nebo sociální skupina). Ve vymezení farnosti jsou tyto dva prvky kombinovány. Farnost spravuje farář, ten podléhá biskupovi v dané diecéze. V době Josefa II. byla kromě farností ještě další místní duchovní správa – lokálie (kaplanství) v čele s lokálním kaplanem. Na přelomu 19. a 20. století byly lokálie povýšeny na farnosti. Srov. SEEMANN, P. Církevní správa v českých zemích. *Církevní mapy*. Dostupné na <http://www.cirkevni-mapy.cz/cirkev-v-ceskych-zemich/cirkevni-sprava-v-ceskych-zemich/>.

Druhým důvodem je fakt, že z pozdějšího období máme více pramenů. Metody práce pro dalšího období budou jiné. Posledním důvodem je také zavedení legislativy týkající se psaní kronik.²

Pro dosažení cíle jsem vycházel především ze studia primárního pramene, a tím je farní kronika Domáci protokol 1789 – 1919.³ Kroniku budu posuzovat jako pamětní knihu. Některé části jsou však nečitelné nebo se nezachovaly. Díky badatelské činnosti Miroslava Chludila však existují přepisy, popř. překlady částí Domáciho protokolu. Nejde však o pouhou transkripci kroniky. Chludil shromáždil řadu podkladů, opisů dokumentů, které již neexistují, rozhovorů se zajímavými lidmi naší farnosti. Záznamy jsou vedeny v Badatelských sešitech.⁴ Domáci protokol je k dispozici na faře v Dubňanech, v elektronické podobě na stránkách farnosti. Badatelské listy jsou v osobním vlastnictví M. Chludila. Dalším badatelem, z jehož prací čerpám, je Václav Ilčík, který sleduje farnost v kontextu celého Slovácka z hlediska příslušnosti k diecézím (Olomoucké, později Brněnské). Nejasnosti jsem konzultoval s panem Chludilem a s Mgr. Pavlem Zahradníčkem Th.D., dubňanským farářem. Pro ověření správnosti údajů jsem také hledal v archívech. I když se snažím přistupovat k pramenům kriticky, nejde mi o pohled historika, ale o pohled farníka.

Práce je rozdělena na tři části. V první části se zabývám úvodem do problematiky a popisem pramenů, z nichž čerpám. Dále okolnostem vzniku farnosti Dubňany. Druhá, nosná část práce, je věnována samotné farnosti Dubňany od vzniku, přes stavbu kostela až po výčet významných osobností církve ve vymezeném období. Třetí část poskytuje přehled vývoje farnosti v jednotlivých letech.

---

² V roce 1885 vychází dekret Presidia zemského gubernia o vedení kronik. S účinností od 1. ledna 1836 nařízeno, aby byly ve městech a obcích založeny kroniky a časové knihy podle předepsaných pravidel. Bývá označován jako guberniální nařízení o vedení pamětních knih, které vydal nejvyšší český purkrabí Karel Chotek. Inspiroval se nařízením bavorské vlády z r. 1829. Srov. DUŠEK, R. Digitalizace pamětních knih okresu Ústí nad Orlicí a Sbírký matrik Východočeského kraje. *Sborové listy*, Issue 19, 2011., MRŇA, J. Farní kroniky jako pramen církevních a sociálních dějin na příkladu pamětních knih farností v děkanství velkomeziříčském. Praha, 2017., PAKOSTA, O., Kroniky: legislativa, způsob vedení, archivace a jejich badatelské využití. *Svitavský deník*. 2009.

³ Domáci protokol 1789 – 1919. Dostupné také na [www stránkách farnosti Dubňany](http://www.farnostdubnany.cz/zivot-ve-farnosti/farni-kroniky): <http://www.farnostdubnany.cz/zivot-ve-farnosti/farni-kroniky>.

⁴ CHLUDIL, M. *Badatelské sešity*.

1 ÚVOD DO PROBLEMATIKY

1.1 Domácí protokol a jeho přepis

Farní kroniky jsou cenným zdrojem informací o fungování obce, farnosti, o jednotlivých lidech i událostech. Lze je sledovat jako umělecké dílo, úřední agendu nebo pamětní knihu.⁵ Úkolem farní kroniky je zachycení událostí. Na Moravě nesla farní kronika obvykle označení *Protocollum domesticum* a pro její vedení platila částečně jiná pravidla než pro farní kroniky na území českém, kde je obvykle nazývána *Liber Memorabilium*.⁶

Pamětní knihy vedené na římskokatolických farnostech měly zpočátku smíšený charakter, v 17. a 18. století nahrazovaly další správní knihy, např. účetní knihy. Dále obsahovaly paměti benefícia (střídání duchovních), kostela (postavení, vysvěcení, vybavení, důležitá data), farní školy, případně jiné události, záznamy či opisy písemností důležitých pro správu farnosti.⁷ Na přelomu 18. a 19. století je vedení kronik upraveno legislativně. Je zde patrná snaha duchovního správce farnosti vnímat jako státního úředníka.⁸

Farní kroniky jsou podle Oppeltové nedoceneným pokladem: *„Jejich výjimečnost a cena vynikne, uvědomíme-li si skutečnost, že většina archivů obcí má ucelený soubor písemností dochovaný až od poloviny 19. století, kdy i u vesnic začala v plné míře fungovat obecní samospráva“*.⁹

---

⁵ MRŇA, J. Farní kroniky jako pramen církevních a sociálních dějin na příkladu pamětních knih farností v děkanství velkomeziříčském. Praha, 2017. Historikové mohou namítnout, že pojem „kronika“ je vyhrazen pro prameny, které jsou chronologicky řazeny a obsahují stručný popis událostí, kdežto pamětní kniha je dokument, který v němž se nachází řada dalších informací, jako jsou účetní zápisy, rozsáhlé popisy událostí, přípisy z pozdější doby. Vzhledem k povaze mé práce není potřeba tyto pojmy rozlišovat.

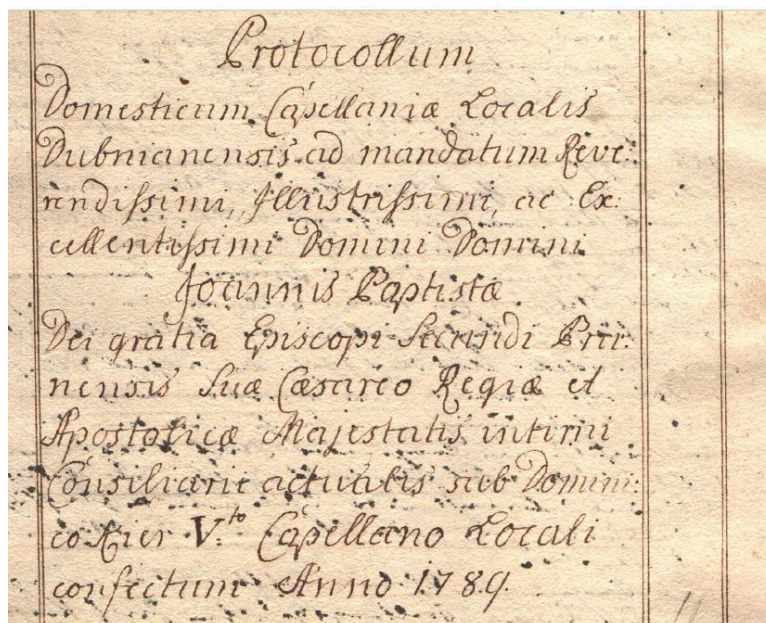
⁶ Tamtéž.

⁷ Metodický pokyn č. 1/2019 k archivnímu zpracování fondů typu „farní úřad“ Č. j. MV- 13807-1/AS-2019

⁸ OPPELTOVÁ, J. a SLAVÍKOVÁ, V. Poklady farních archivů: 1. *Omnia documenta et universi libri parochiales ...*[online].

⁹ OPPELTOVÁ, J. a SLAVÍKOVÁ, V. Poklady farních archivů: 2. Pamětní knihy farností. [online].

Domácí protokol Dubňan je založen v roce 1789 Dominikem Kierem na podnět biskupa brněnské diecéze Jana Křtitele Lachenbauera (viz Obr. 1). První kniha končí rokem 1919.

Obr. 1 Úvodní strana z Domácího protokolu Dubňany¹⁰

V Domácím protokolu jsou popsány všechny důležité okamžiky života lokálie, později farnosti. Např. opisy některých důležitých listin jako je zakládací (fundační) listina pro dubňanskou lokálii z roku 1753¹¹, dále i kopie některých článků ze staré školní kroniky, zvláště kapitol týkajících se výuky kněží.

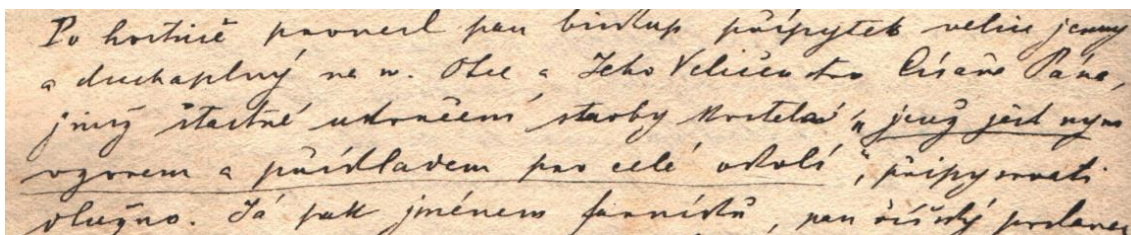
Záznamy z Domácího protokolu je velmi složité přečíst. Tento problém se rozhodl vyřešit badatel Miroslav Chludil. Požádal ThDr. Stanislava Frice¹², aby texty přečetl a přeložil, přitom Chludil zapisoval autentický překlad částí protokolu. Zápisy jsou v Badatelském sešitu. Tím, že o spolupráci požádat teologa a ne např. historika, lze očekávat, že text je přeložen autenticky a terminologicky správně. Navíc P. Fric sám kroniky psal, byl tedy seznámen se způsobem vedení těchto dokumentů. O pečlivosti přepisu a záznamu se můžeme přesvědčit v následující ukázce, v níž pan Chludil přepisuje text včetně původního pravopisu (viz Obr. 2 a Obr. 3).

¹⁰ Domácí protokol 1789 – 1919.

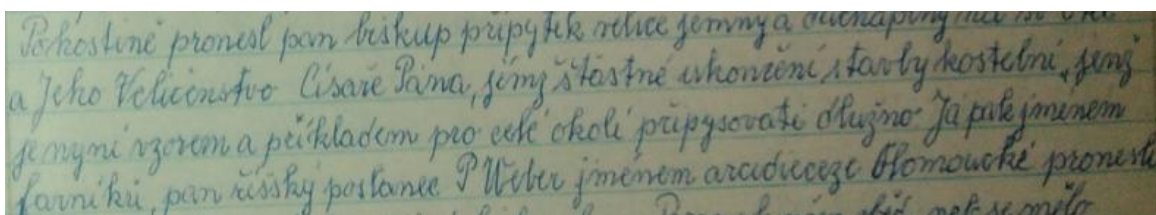
¹¹ Po konzultaci s PhDr. Janem Štěpánem, Ph.D., který je zástupce vedoucího zemského archivu Opava, pobočka Olomouc, mi bylo sděleno, že originál fundační listiny zde není a neví se, kde by se mohl nalézat (dříve Dubňany patřili do diecéze Olomoucké). Od roku 1784, kdy došlo k posunutí hranic brněnské diecéze, náležely již Dubňany diecézi brněnské. V biskupském archivu v Rajhradu požadovaný dokument také není. Potvrdila mi to tamní archivářka Mgr. Petra Koláčková.

¹² ThDr. Stanislav Fric (1922 – 2000), duchovní správce farnosti v Dubňanech v letech 1978-1992.

Obr. 2 Část textu z Domácího protokolu¹³

Obr. 3 Přebpis části textu M. Chludilem¹⁴

Nemůžeme však očekávat, že výsledky bádání budou validní. Jak uvádí Miovský¹⁵, psaný dokument je výhodný v tom, že výzkumník má minimální možnost materiál ovlivnit. Na druhou stranu nevýhodou je nemožnost si ověřit jednotlivé skutečnosti. To vnímá autor jako handicap: „Nemožnost uplatnit pravidla reflexivity a častá nemožnosti cokoli si ověřit a vstoupit např. do interakce s tvůrci vylučuje použití některých metod kontroly validity a připravuje nás o možnost získat sekundární data vlastním pozorováním procesu tvorby primárních dat“.¹⁶

Kromě výše uvedeného problému jsem při studium dobových dokumentů narazil na nepřesnost zápisů. Navíc mnohdy není jisté, ve které době přesně zápis vznikl. Někdy jsou v protokolu vynechány stránky, záznamy nenavazují chronologicky. Konzultoval jsem tuto skutečnost se současným farářem. Podle jeho vyjádření jde o záměr. Některé události jsou dopisovány zpětně. Důvodem může být například nemoc faráře. Na druhou stranu je dopisování kroniky užitečné, protože mnohdy jsou záznamy dopsané podle dokumentů, které se nám nedochovaly. Například Dominik Kier nastoupil do Dubňan až v roce 1788. Přesto bych schopen popsat třicetiletou historii lokálního kaplanství. Je nereálné, že by historii lokálního kaplanství v Dubňanech dokázal psát z paměti, musel proto mít k dispozici dokumenty, dle kterých historii beneficia stručně zpracoval. Tyto

¹³ Domácí protokol 1789 – 1919, s. 109.

¹⁴ CHLUDIL, M. *Badatelské sešity*.

¹⁵ MIOVSKÝ, M. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Grada, 2006. s. 98-99.

¹⁶ Tamtéž. s. 99.

dokumenty se mi nepodařilo nalézt, je pravděpodobné, že jsou ztraceny. Zmíněný farář Domik Kier zde dopsal i historii benefícia, kam správně doplnil své předchůdce spolu s krátkou historií jejich působení.¹⁷ Tyto dokumenty však nebyly v Dubňanech nalezeny a jména duchovních jsem ověřoval převážně pomocí matričních zápisů, popř. samostatných částí fondu Biskupské konzistoře v Diecézním archivu Rajhrad.

Pro Dubňany představují zápisy velmi cenný dokument, jelikož duchovní, kteří zde působili v minulosti, po sobě nezanechali (s výjimkou matričních záznamů), žádné písemné doklady, které by bylo možné nalézt v Dubňanech či blízkém okolí. Zachovala se sice částečně jejich korespondence s biskupskou konzistoří, ta je však v příslušném archívu opět hlavně z období po vzniku brněnského biskupství v roce 1777.

1.2 Historický kontext vzniku farnosti Dubňany

Počátky farnosti Dubňany můžeme datovat do 18. století. V té době Hodonínsko patřilo Lichtenštejnům. Ti museli čelit řadě pohrom. Kromě důsledků slezských válek, nájezdů kuruců a pobytu pruských vojáků se oblast potýkala také s přírodními katastrofami, jako byly povodně, sucha, požáry a morové rány. Kuriozní je také nálet kobylek. Není tedy divu, že v této době vzniká řada známých sakrálních staveb.¹⁸

Významnou osobností, která hojně podporovala rozvoj sakrální architektury, je Marie Antonie z Lichtenštejna.¹⁹ Je známá jako velice zbožná žena. Katolickou zbožnost ovšem nesmlouvavě vyžadovala i na svých poddaných, pro které byla pravidelná návštěva kostela přímo povinností. Byla ovšem pravou dcerou své doby a svého šlechtického stavu, který stál v té době ještě vysoko nad nevolníky i nad správou poddanských měst.²⁰ Jak bylo v baroku zvykem, i ona se postarala o mnoho drobných křesťanských staveb. Příkladem jsou socha sv. Šebestiána, Mariánský sloup, socha sv. Floriána aj. Dále zajistila opravu hodonínského kostela, nechala vybudovat kapli sv. Kříže, a mimo jiné také kapli v Dubňanech.²¹

---

¹⁷ Domáci protokol 1789-1919, s. 3.

¹⁸ Srov. ČADA, V., ČEREŠŇÁK, B. a HYNEK, M. *Hodonín. Minulost a socialistická přítomnost města*. Brno: Blok, 1979., VOKÁČOVÁ, P. *Příběhy o hrdé pokoře: aristokracie českých zemí v době baroka*. Praha: Academia, 2014, 964 s.

¹⁹ Celým jménem Marie Antonie Apolonie Rosina pocházela z rodu Lichtenštejnů (1687 – 1750), manželka Marka Adama Czobor de Czoborszentmihály. Podruhé vdaná za Josefa Hrzána z Harasova.

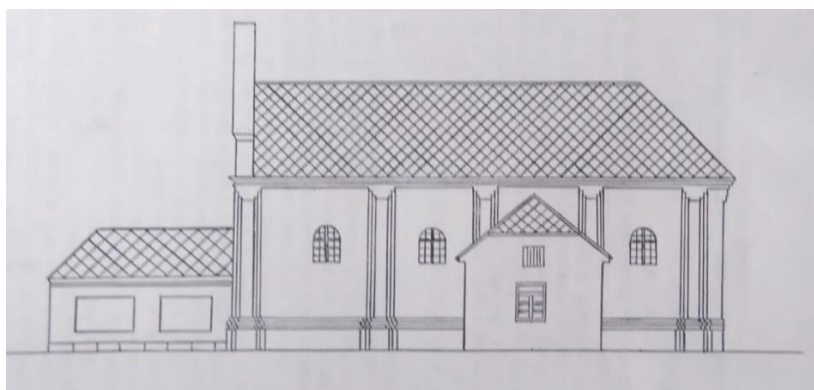
²⁰ JUŘÍK, P. *Moravská domina Liechtenteinů a Dietrichsteinů*. Praha: Libri, 2009. s. 236.

²¹ ILČÍK, V. *Střípky z historie římskokatolické církve Dubňany*. Brno, 2015. s. 99.

1.3 Kaple v Dubňanech

Pro přelom 18. a 19. století byla typická výstavba kaplí a kapliček. Stavěly se kapličky na konci božích muk, na významných místech nebo na návších. Měly funkci zastavení, připomenutí důležité náboženské události nebo nahrazovaly kostely.

Stejně jako v Hodoníně také v Dubňanech byla v roce 1720 díky hraběnce Marii Antonie z Lichtenštejna vystavěna kaple a okolo ní hřbitov. Kaple byla zasvěcena sv. Josefovi a stávala na místě dnešního kostela. Měla obdélníkový tvar a půlkruhové kněžiště. Později byla přistavěna na pravé straně kaple sakristie. Podobu kaple známe z náčrtku, který zachoval Chludil (viz Obr. 4).

Obr. 4 Kaple v Dubňanech ²²

Rozměry kaple:

- vnitřní délka lodi - 16,4 m,
- světlost mezi pilíři 7,6 m,
- světlost mezi okny 8,2 m,
- vnitřní délka lodi 16,4 m,
- vnitřní poloměr půlkruhového presbyteria 4,2 m.²³

Základy kaple tvořili kameny, které byly zality vápennou maltou. Nadzemní část byla z vápencových kamenů a barokních cihel. Zhruba 60 000 těchto cihel bylo pak použito při přestavbě kostela v letech 1882 – 1885 k výstavbě nové věže a lodi.

Stará kaple neměla zvony. Jediné dva zvony, které se v Dubňanech nacházely, byly umístěny uprostřed osady na dřevěném lešení. Bylo to opatření podle výnosu Marie

---

²² CHLUDIL, M. *Badatelské sešity*. Původní skicy půdorysu kaple jsou dnes již ztraceny, ale podoba kaple je zachována díky kopiím pana M. Chludila.

²³ Pamětní kniha obce Dubňany 1925 – 1955, s. 15.

Terezie, kdy zvony sloužily jako prevence šíření požárů.²⁴ Později byla na tomto místě postavena zvonice, která byla v roce 1920 zbořena a na jejím místě byl zbudován pomník padlých obětí v 1. světové válce.

Kaple byla zpočátku spravována „excurrendo“ tzn. cizím dojíždějícím farářem, za jehož služby se muselo církvi platit. Od roku 1754 se stala kaple farním chrámem, kde se scházeli věřící nejenom z Dubňan, ale i z nedalekých Ratíškovic, a to až do roku 1867, kdy byl postaven v Ratíškovicích kostel zasvěcený sv. Cyrilu a Metodějovi.

Sto let po zbudování kaple vzrostl významně počet věřících.²⁵ Kaple přestala stačit kapacitně. Zároveň začala chátrat. Při nástupu sedmého kaplana Ignáce Schüdka v roce 1821 byla kaple i fara ve špatném stavu.

Proto se na počátku 19. století začalo mluvit o výstavbě nového chrámu. Kvůli neshodám mezi přifařenými obcemi Dubňany a Ratíškovice kvůli podílu na odborných a pomocných pracích se přistoupilo pouze k opravě původní stavby. Na přestavbu kaple na kostel se muselo čekat ještě cca 50 let.

1.4 Vývoj kaplanství v Dubňanech

Po smrti Marie Antonie získává hodonínské panství její syn Josef hrabě Czobor. Byl vyhlášený bohémských životem a traduje se, že hodonínské panství prohrál v kartách s Františkem Štěpánem Lotrinským.²⁶ Od roku 1762 se stávají Dubňany majetkem císařské rodiny. Díky rozmařilému šlechtici však bylo založeno kaplanství. Dne 1. 4. 1753 vydává fundační listinu na zřízení lokální kuracie (duchovní správa s vlastním knězem mimo sídlo farnosti). Touto listinou tak bylo založeno v Dolních Dubňanech²⁷ lokální kaplanství (místní omezená správa).²⁸ Počátkem roku 1754 přichází do kaplanství první kněz. Tento rok je klíčový nejen pro začátek obnovy duchovního života v obci, ale hlavně proto, že od tohoto roku jsou vedeny samostatné matriky pro naši obec, a nikoliv společné zápisy v hodonínských matrikách. Záznamy o Dubňanech

---

²⁴ V roce 1751 byl vydán Marií Terezií patent „Řád k hašení ohně“. Šlo o první právní dokument týkající se prevence požárů, v němž se mimo jiné píše, že obce musí zakládat zvonice. Srov. KARDA, L., 2009. *Vývoj právní úpravy požární ochrany v Čechách. 2009. [online]*.

²⁵ V roce 1789 žilo v Dubňanech 1099 obyvatel (205 katolických rodin), v Ratíškovicích 698 obyvatel. V roce 1819 už to bylo 1289 obyvatel, v roce 1881 zde bylo 2 452 katolíků. Tyto údaje jsou uvedeny v Domácím protokolu 1789 – 1919.

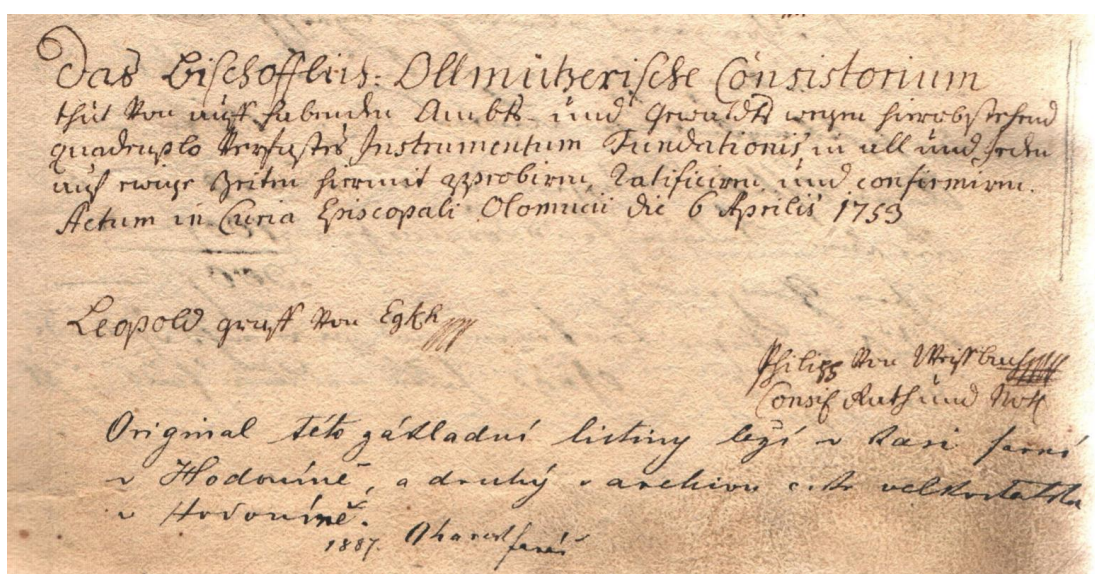
²⁶ MAŠEK, P. *Šlechtické rody v Čechách, na Moravě a ve Slezsku od Bílé hory do současnosti*. Praha: Argo, 2010.

²⁷ Dřívější název Dubňan

²⁸ Pokud byl lokální kaplan podřízen faráři, užívá se v pozdější době označení expozitura a dotyčný expozita, pokud je nezávislý, jde o kuracii a kuráta.

v hodonínských matrikách nejsou vedeny příliš pečlivě. Navíc docházelo k pochybením kvůli záměně Dubňan u Dukovan a Dubňan u Hodonína. Pro Dubňany je tedy rozhodující zřejmě rok 1784, kdy se lokální kaplanka (později označovaná jako expozitura) mění v kuracii (Curatia localis) a lokální kaplan se stává nezávislým na hodonínském faráři, ač desátek z dosavadních gruntů se nadále odváděl do Hodonína.

Opis zakládací listiny provedl s největší pravděpodobností lokální kaplan Dominik Kier (viz kap 2.5).²⁹ Farář Václav Alois Oharek na závěr třetí části opisu připsal potvrzení, že listina byla napsána vícekrát a dvě z originálních listin jsou ještě v roce 1887 uloženy v hodonínské farní fassi a v archivu c. k. velkostatku v Hodoníně (viz Obr. 5).³⁰

Obr. 5 Zakládací listina s poznámkou faráře Oharka o uložení listiny³¹

Nabízí se otázka, proč bylo zpočátku založeno kaplanství, a ne přímo farnost. Vznik farnosti je vázán na počet věřících a dostupnost fary (to Dubňany splňovaly), ale také na finanční možnosti obce. Protože Dubňany neměly na faráře prostředky, trvalo ještě dlouho, než mohly být farností. Díky zřízení fondu náboženské matice³² z prostředků zrušených klášterů Josefem II. nakonec v roce 1843 bylo také kaplanství dubňanské povýšeno na farnost.³³

²⁹ Tuhle informaci jsem vydedukoval na základě porovnání rukopisů Dominika Kiera a Václava Aloise Oharka v Domácím protokolu 1789-1919.

³⁰ Na zmiňovaných místech jsem tuto listinu nenašel.

³¹ Domácí protokol 1789 – 1919, s. 7. Za povšimnutí stojí podpis biskupa Leopolda II. Bedřicha, hraběte z Egkhu a Hungersbachu. Zvolen biskupem byl sice už v roce 1758, ale ke slavnostní intronizaci došlo až půl roku po podpisu této listiny.

³² Někdy se uvádí „náboženský fond.“

³³ Srov. TEŤHAL, V. Expozitury, kuracie a lokalie. *Oldin*, 7-8. 2010. HLEDÍKOVÁ, Z., JANÁK, J. a DOBEŠ, J. *Dějiny správy v českých zemích*. Praha: Lidové noviny. 2005.

Rušení klášterů a zakládání kaplanství bylo součástí rozsáhlé církevní reformy Josefa II. Snahou císaře bylo, aby církve podléhala více státu než papeži. Během pěti let zrušil 71 mužských a ženských klášterů. Zůstaly jen kláštery zabývající se vzděláváním, vědeckou činností, zdravotnictvím nebo charitou. Z vyvlastněného majetku byly zřízeny v roce 1782 zemské náboženské fondy (pozdější Náboženská matice), z jejich úroků byli financováni nejen kněží, ale také stavby kostelů apod. Reorganizoval proto církevní správu na nižší úrovni, ale také na úrovni vyšších správních celků ve sféře školské, ekonomické a organizační. Na tento císařův postoj církve reagovala řadou organizačních změn a vytváření nových diecézí a farností. V této době vzniklo 250 nových farností.³⁴

V roce 1784 císař Josef II. rozhodl, že budou lokální kaplanství právně osamostatněna a postavena na roveň farnostem. Lokální kaplani se tak stanou zcela nezávislými a samostatnými subjekty. Od té doby jsou tedy Dubňany jako lokální kaplanství nezávislé na hodonínské farnosti. V témže roce došlo také k odloučení některých obcí hodonínského panství od olomoucké arcidiecéze k brněnské diecézi. Za zmínku ještě stojí, že lokální kaplani byli levnější než faráři. Desátky z budov, které vznikly před osamostatněním až do roku 1848 patřili dosavadním farářům.

V roce 1843 dochází k další změně. Císařským nařízením bylo dáno, že všichni lokální kaplani, kteří měli kooperátora (pomocného kněze), byli automaticky povýšeni na faráře a lokálie na farnosti. V následujících letech se většina lokálií domohla povýšení na skutečnou farnost, tam kde k tomu nedošlo, dosavadní lokální kaplani dostávali od 80. let 19. století farářský titul automaticky (např. Hradčovice, Horní a Dolní Němčí aj.). Nikde se však nenašlo, že tato lokální kaplanství byla povýšena na skutečné farnosti, a to je dodnes otevřený právní a historický problém.³⁵ V Dubňanech k tomu došlo zřejmě až v roce 1845.³⁶

Během téměř stoleté historie se v kaplanství vystříдалo 10 kaplanů.

---

³⁴ Organizační změny v době Josefa II. souvisí s jeho reformami. Srov. BRADÁČ, P. Financování církvi v českých zemích ve 20. století. *Revue církevního práva*. 2007, s. 79. a KALNÝ, M. *Církevní majetek a restituce*. STUDIE OI. Praha: Občanský institut, 1995.

³⁵ TEŤHAL, V. Expozitury, kuracie a lokálie. *Oldin*, 7-8. 2010, s. 2.

³⁶ ILČÍK, V. *Stríčky z historie římskokatolické církve Dubňany*. Brno, 2015, s. 73.

2 HISTORIE KOSTELA A CÍRKEVNÍ SPRÁVY DUBŇAN

2.1 Vznik farnosti Dubňany

Ačkoliv k povýšení kaplanství na farnost došlo už v roce 1843, v Dubňanech je farnost zřejmě až od roku 1845. Při zkoumání matrik bylo zjištěno, že P. Čermák se v dubňanských matrikách tituluje až do srpna 1845 jako lokální kaplan, teprve od září 1845 jako farář.³⁷ V diecézním archivu v Rajhradu se mi příslušnou listinu nepodařilo nalézt. Opis této listiny se však nachází v dubňanském Domácím protokolu 1789-1919, kde je uvedeno, že brněnská konsistoř teprve 24. července 1845 schválila změnu titulování a dosavadní kurát Čermák obdržel titul faráře. Brněnská biskupská konsistoř, tak dopisem č. 1889 realizovala dřívější zemské nařízení z 31. března 1843 č. 11975, které tím však jen reagovalo na příkaz vídeňského císařskokrálowského majestátu, vydaného už 7. března 1843.

Změna titulování se týká více duchovních i v okolních kaplanstvích – kromě P. Čermáka z Dubňan se to týká také Antonína Pabsta z Dolních Bojanovic, rodáka z Podvorova Maximiliána Strobla v Mutěnicích a pravděpodobně i lokalisty v Hovoranech při splnění dalších podmínek (byl jím hodonínský rodák Karel Roch).³⁸ Je pravděpodobné, že povýšení na farnost v těchto obcích bylo realizováno společným nařízením.³⁹

Od roku 1785 až do roku 1867 byly do Dubňan přifařeny Ratíškovice.⁴⁰

2.2 Financování farnosti

Jak bylo uvedeno v předchozí kapitole, obec měla být schopna zajistit placení farních zaměstnanců. Chod farnosti byl financován jednak z výnosů zemského náboženského fondu, pak z výnosů vlastní činnosti a majetku farnosti, popř. z příspěvků členů farnosti. Pro financování platů kněží to však mnohdy nestačilo. Proto byl zaveden třetí zdroj financování, který tvořily příspěvky státu nebo obce. Byla uzákoněna kostelní konkurence, která představovala kostelní přirážku k obecní dani pro obyvatele hlásící se k určitému náboženství.⁴¹ Pro chudé farnosti byl zaveden kongruový zákon,

---

³⁷ ILČÍK, V., *Střípky z historie římskokatolické církve Dubňany*, Brno, 2015, s. 105.

³⁸ Domácí protokol 1789-1919, s. 2.

³⁹ TESAŘÍK, L. *Historie farnosti: Nástin historie mutěnické farnosti*. [online].

⁴⁰ ILČÍK, V., *Střípky z historie římskokatolické církve Dubňany*, Brno, 2015, s. 29.

⁴¹ Pro duchovní Katolické církve byl uzákoněn roku 1885, o dva roky později pro pravoslavnou církev. V roce 1949 byl systém podpor na kongruu zrušen.

který státním příspěvkem dorovnával plat farářů (tzv. kongrua) a vyrovnával tak sociální nerovnost příjmů farářů v bohatých a chudých farnostech. Díky tomu měl farář jistotu minimálního příjmu, který odpovídal jeho stavu.⁴²

Placení se týkalo soukromých i právnických osob sídlících ve farnosti. I když v Dubňanech jsou v 19. století sklárny a hutě, přesto dubňanská farnost nepatří mezi bohaté, a proto musela být kongrua dorovnáována. Titulovaný farář v Dubňanech musel být zajištěn částkou 400 guldenů.⁴³ Zmínka o konkrétním finančním zabezpečení nových farářů v Dubňanech i okolních obcích bude s největší pravděpodobností tím pravým důvodem, proč nebyli jmenováni již v roce 1843. Například po úpravě kongrua v roce 1886 byl příjem dubňanského faráře 32 zl 18 kr. (75 zl 60 od velkostatku, 22 zl 80 ze štoly, 33 zl 70 z mešních nadací). Po přičtení příjmů za vedení matrik a nadací náboženský fond doplácel 678 zl 60 kr. O nedobré finanční zabezpečení tehdejších dubňanských duchovních svědčí i následující případ: když bylo vypsáno volné místo administrátora v Dubňanech, hlásil se o ně lokální kaplan z Prušánek František Vlach. Brzy však rezignoval, jelikož uznal, že poměry v Dubňanech jsou ještě horší než v Prušánkách.⁴⁴

Na finanční toky dohlížely od roku 1874 Kostelní konkurenční výbory. „*Tyto výbory mají podle zákonů právo k úhradě výdajů na udržování kostela, sestavovati rozpočet a poplatníkům přifařené obce předpisovati kostelní přirážky domovní daní třídní a pozemkové*“.⁴⁵ Kostelní konkurenční výbory vznikaly v druhé polovině 19. století za účelem údržby budov a zajištění minimálního příjmu farářů. Členy výboru byli představitelé jednotlivých obcí, farář býval pouze přizván k jednání, a chtěl-li opravovat, musel se obracet na tento výbor jako na vlastního investora.

---

⁴² BRADÁČ, P. Financování církví v českých zemích ve 20. století. *Revue církevního práva*. 2007., a KALNÝ, M. *Církevní majetek a restituce*. STUDIE OI. Praha: Občanský institut, 1995. s. 14 – 15.

⁴³ V letech 1754 – 1892 byla na našem území měna rakouský zlatý, označovaný jako zlatka, florin, gulden. Gulden bylo označení na bankovkách, mince měly vyraženy název florin. Při přepočtu k roku 2017 byla hodnota zlatky cca 150 Kč. Pro srovnání v roce 1850 byl roční plat vyššího úředníka 500 – 700 zlatých, učitele 130 zlatých, dělníka 100 – 200 zlatých. Srov. SLAMĚNÍK, F. *Vzpomínky starého učitele*. Zábřeh: Družstvo knihtiskárny, 1907., MACHAČOVÁ, J. *Tendence vývoje mezd dělnictva 1848-1914*. 1991.

⁴⁴ ILČÍK, V., *Strípky z historie římskokatolické církve Dubňany*, Brno, 2015, s.128.

⁴⁵ Dle říšského zákona ze dne 7. května 1874, m. n. ze dne 31. prosince 1877, ř. z č. 5 z r. 1878, zák. ze dne 31. prosince 1894, zák. č. 7 z r. 1895. Digitální depozitář Poslanecké sněmovny ČR. *XVIII/15. Interpelace poslance Josefa Chalupníka a soudr. ministru vnitra a ministru financí o předpisování a vybírání kostelních přirážek, předpisovaných kostelními výbory jednotlivých obcí jinověrcům a bezvěrcům*.

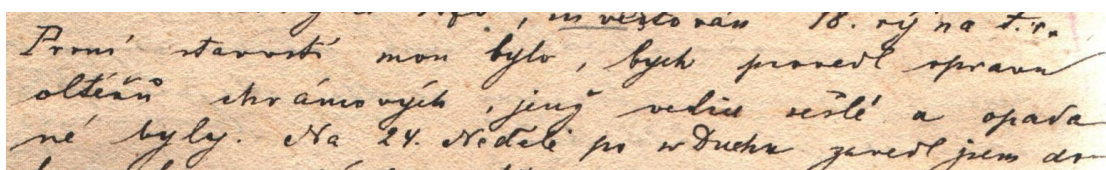

2.3 Kostel sv. Josefa

Budova kostela

Farníci se k bohoslužbám v Dubňanech scházeli v kapli. Už ve dvacátých letech 19. století nestačila kapacitně, navíc byla ve velmi špatném stavu. Začalo se mluvit o nutnosti přestavit soudobou kapli nebo vystavět nový kostel. Obyvatelé Dubňan však museli čekat ještě půl století, než se začalo se přestavbou.

Když byl v roce 1875 investován P. Oharek, začalo dlouhé období boje za stavbu kostela. Po nástupu do Domácího protokolu napsal: „První starostí mou bylo, bych provedl opravu oltářů chrámových, jenž velice sešlé a opadané byly“ (viz Obr. 6).⁴⁶

Obr. 6 Zápis P. Oharka o úmyslu opravit oltáře⁴⁷

Pro opravu oltáře vyhlásil P. Oharek sbírku ofěrami.⁴⁸ Během bohoslužeb se vybralo 130 zlatých, díky dalším příspěvkům nakonec sbírka činila 158 zlatých a 73 krejcarů. V protokolu jsou jmenovitě uvedeni jako přispívatelé starosta Josef Chludil a pan Veselý s manželkou. Oprava se však odložila na „budoucí čas“ a peníze byli prozatímně uloženy do občanské Záložny.⁴⁹

Zároveň to byl rok s nezvykle krutou zimou. Zima spolu s velkým množstvím sněhu na jaře způsobila promočení většiny stavení. Také farní sklep byl zatopen a na kostele se začaly objevovat nebezpečné pukliny. Čelní zeď a štít se nakláněli dopředu a hrozilo spadnutí. Navlhlá omítka začala opadávat a kostel tak musel být z bezpečnostních důvodů dočasně uzavřen. Byl povolán panský architekt, který nechal podložit kostel dřevěnými pilíři.

Další velké opravy kostela probíhaly v roce 1880, tehdy byly namalovány obrazy, koupeny sochy, opravena křtitelnice, oltář, kazatelna. Opravy stály téměř 800 zlatých.⁵⁰ Přesto je kostel v dezolátním stavu. Dřevěné podpěry se začínají rozpadat, pukliny ve

⁴⁶ Domácí protokol 1789 – 1919, s. 73.

⁴⁷ Tamtéž.

⁴⁸ Ofěra odvozena z lat. Offertorium (tj. přinášení darů či obětování chleba a vína při mši svaté). Lidový název pro dobrovolné předávání peněžních prostředků během bohoslužby, popř. po ní, na potřeby kostela.

⁴⁹ Domácí protokol 1789 – 1919, s. 73.

⁵⁰ Vlastní výpočet. Pro srovnání např. oprava kostela v Kuřimi v (1883 – 1887) stála 1158 zl.

zdech se zvětšují. P. Oharek proto oslovil biskupskou konsistoř se zprávou o stavu věci. Na podzim přijel inženýr Licht, který prozkoumal kostel, navrhl postavit do průčelí chrámu dva zděné pilíře metr a půl vysoké. Na základě jeho návrh byla svolána 27. listopadu 1880 obecním výborem schůze, na které se usneslo, že plánovaná oprava je nedostatečná a je potřeba postavit buďto nový kostel nebo původní rozšířit. Zároveň konsistoř zaslala zprávu o špatném stavu kostela na hejtmanství v Hodoníně. Tam však návrh na stavbu nového kostela zamítli a omezili se pouze na stavební úpravy navržené inženýrem Lichtem. Do doby podepření kostela byly mše slouženy v sakristii.

Teprve v roce 1881 obecní výbor požádal Správcovství statků o povolení stavby nového kostela. Není jasné, jestli obecní výbor je shodný s Kostelním konkurenčním výborem. Stavba nového kostela nebyla povolena. Aby nedocházelo k dalšímu poškození zdi a klenby, byl posunut hřbitov o 10 metrů od kostelní zdi. *„Opět a opět musel níže podepsany⁵¹ na c. k. okr. hejtmanství osobně prositi, až konečně komise na 30. března 1882 určena byla. Řídil ji komisař c. k. okr. hejtmanství, c. k. okr. Inženýr František Jeřábek prohlížel co znalec kostel, za patronát byl přítomen císařský rada správce velkostatku Karel Fleischhacker. Výsledek dlouhého rozhodování položen v protokolu v ten smysl, c. k. inženýr konstatoval chatrnost a nebezpečnost stavu zdi a klenby, dále že by navržené malé pilíře průčelní trvalou jistotu a opravu nepřinesly; konstatoval přílišnou obmezenost místa a navrhoval, aby průčelní zed' a přední klenba zbořeny, kostel rozšířen a dopředu prodloužen byl“.*⁵²

11. října 1882 byli na žádost c. k. statkářství vysláni inženýři Jeřábek a Licht, aby zkontrolovali stav kostela a shledali, zda může zůstat v takovém stavu i přes zimu. Výsledek byl takový, že rozhodli, aby štíty a střecha byly sneseny a pukliny uvnitř zadělány cementem a zalíčeny, což se také provedlo.

V tomto okamžiku se liší původní zápis z roku 1882 a celkový doklad z roku 1885, proto zde uvedu originální zápis z farní kroniky z roku 1882: *„Panoval napřed úmysl průčelní zed' a přední klenutí shoditi a znovu postaviti, aby obec během několika roků k nové se připravovala stavbě. Poněvadž ale tím rozšíření chrámu tak příliš nutné snad na vždy zmařeno by bylo bývalo, opíral jsem se tomu různými prosbami a připomínáním obmezeného místa. Když i výbor proti tomu se vyslovoval, když i pan císařský rada*

---

⁵¹ Farář Oharek

⁵² Domáci protokol 1789-1919, s. 83-84.

chrámu přízniv se býti ukázal, sepsán protokol v ten smysl: c. k. inženýr konstatoval chatrnost a nebezpečnost stavu zdi a klenby: že by navržené malé přední pilíře opravu nepřinesly; konstatoval přílišnou obmezenost místa a navrhoval rozšíření, aby průčelní zed' a přední klenba zbořeny, kostel rozšířen a prodloužen byl. Poněvadž kopání hrobů u kostela základům jeho nevhodným se býti vidělo, nařízeno, aby v prostoře 10 metrů od kostela nikdo více se nepochovával, a hřbitov patřičně rozšířen byl. Představenstvo obecní vyslovilo a podepsalo svůj souhlas a ochotu vše navržené provést“.⁵³

Jelikož bylo velmi pravděpodobné, že bude realizována stavba větších rozměrů, bylo nutné obstarat patřičné finanční prostředky. 4. června 1882 svolal farář Oharek schůzi obecního výboru, kde podal návrh k prodeji obecní hospody. Tímto prodejem by se zaplatil dluh 4517 zlatých, který pocházel ze stavby školy a fary a bylo by pak možné získat hypotéku potřebnou k dostavění nového kostela.

Obecní výbor se rozhodl připravovat finanční prostředky na případnou přestavbu. Tím však začíná dlouhý boj s úřady a zákony. Kvůli dluhům ve spořitelně se obec rozhodla prodat obecní hospodu současnému pachtýři⁵⁴ a vzít si půjčku na 30 let. Podle tehdejších zákonů však nemohla obec nic prodat ani zapůjčit pro náboženské účely (na rozdíl od stavby školy, hospody, kasáren). Je zajímavé, že kdyby se obec rozhodla postavit kostel o dva roky dříve, tehdejší zákony by to dovolovaly.⁵⁵ Proto byl o půjčku požádán náboženský fond. Ani tady nebylo žádosti obce vyhověno. Bylo nabídnuto jen 2 tisíce zlatých, a to nestačilo.

Místo toho, aby obec začala stavět kostel nový, bylo nařízeno úřady rozebrat špatné zdi a do podzimu roku 1883 je znovu postavit. Proto byli opět povoláni na kontrolu kostela inženýři Jeřábek a Licht.

P. Oharek se však nevzdal. V Protokolu si poznačil: „*Když k cíli nevedla cesta zákona nastoupil jsem cestu prosby a milosti*“.⁵⁶ Díky svému odhodlání se dostal až do Vídně. V zemského výboru získal podporu říšského a zemského poslance faráře Frantiska Webera, dále požádal o pomoc nového biskupa Dr. Františka Sal. Bauera. Oslovil také ministerstvo kultu. A doufal v audienci u císaře. Ke konci roku skutečně

---

⁵³ Domácí protokol 1789-1919, s. 84.

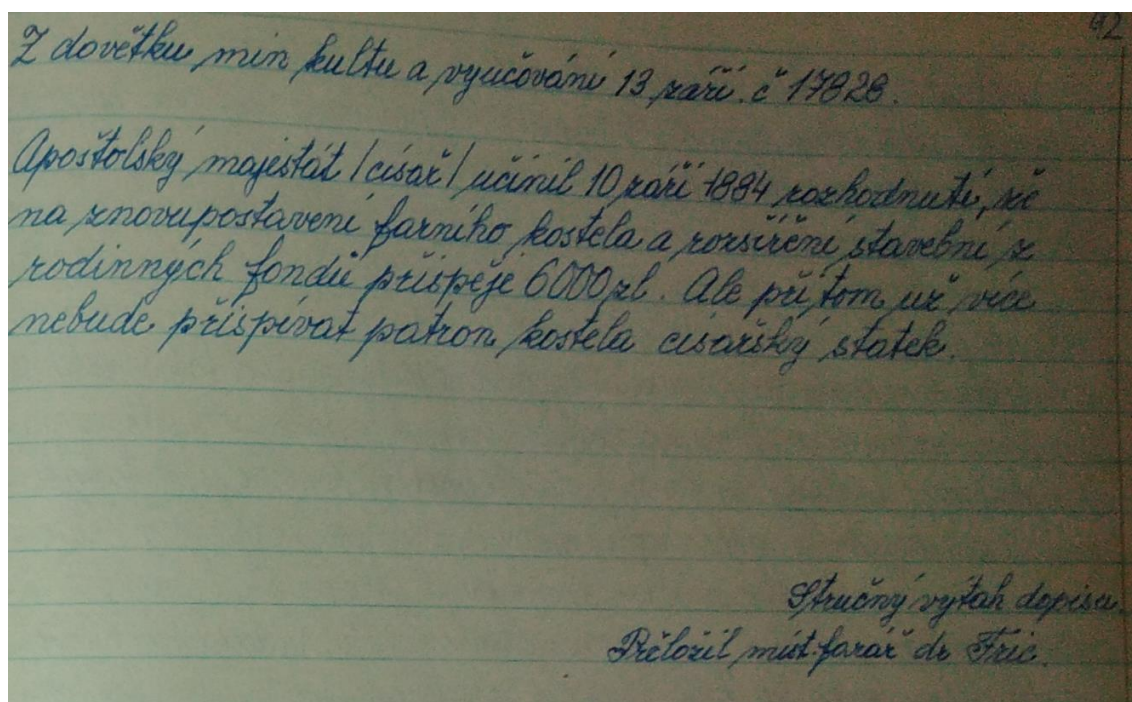
⁵⁴ Pachtýř byl obdobou nájemce. Oproti nájemci však může propachtovanou věc nejen používat, ale také využívat. To znamená, že si může nechat zisky z užívání dané věci. Pojem pacht a pachtýř se do občasného zákoníku dostává opět až v roce 2014.

⁵⁵ Jde o paragraf základních zákonů jednajících o náboženské obci, o němž rozhodoval Nejvyšší správní dvůr v roce 1880.

⁵⁶ Domácí protokol 1789-1919, s. 86.

získal povolení na prodej obecní hospody, z hejtmanství obdržel vyzvání ke stavební připravenosti. Stavba mohla začít.

Nakonec v roce 1884 obec požádala Hypotekální banku o půjčku do výše 20 tisíc zlatých. Zemský výbor půjčku povolil pod podmínkou zástavy obecního jmění. Dalších šest tisíc zlatých věnoval na výstavbu kostela sám císař. Opis rozhodnutí o příspěvku je v Domácím protokolu (viz příloha 4), překlad najdeme v Chludilovi (Obr. 7).⁵⁷

Obr. 7 Překlad depeše ministerstva kultury⁵⁸

Bylo vyhlášeno výběrové řízení, do něj se přihlásilo pět zájemců. Byli vybráni stavitelé Hollan a Veselý z Hodonína. Ti předložili nejvýhodnější ofertu. Návrh obsahoval cenu 17 017zl., zajištění dělníků a potahu s povozy. Podmínkou bylo najímání dubňanských farníků.

Na počátku roku 1885 stále nebylo jasné, zda se začne s přestavbou. P. Oharek měl především strach z toho, že stavba nebude včas dokončena a během zimy budou farníci bez kostela, protože nebylo nikde místo, kde by se mohly konat bohoslužby. Mše byly slouženy v provizorní kaplance na faře, do níž bylo proraženo okno a venku byl postaven přístřešek. Do kaplanky se postavil malý oltář. Už v únoru 1885 však byly přivezly první kameny a začaly se kopat základy. Byly také vykáceny staré lípy.

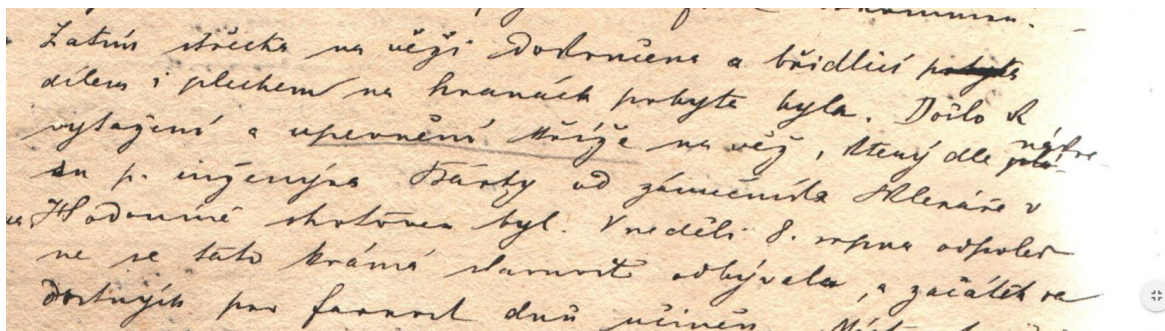
⁵⁷ CHLUDIL, M. *Badatelské sešity*.

⁵⁸ Tamtéž.

Skutečná stavba začala 9. března 1885. Plány ke stavbě jsou v příloze (viz příloha 1 - 3). Po zahájení stavby se začalo mezi farníky diskutovat, zda by nebylo vhodnější postavit kostel uprostřed obce. Nakonec byl kostel postaven na místě původní kaple, z níž se dochovalo kněžiště.

Stavba byla velmi rychlá, denně pracovalo na kostele až 30 zedníků. Také počasí bylo příznivé pro stavbu – teplé a málo pršelo. Cihly byly použity z původní kaple, další dodala obecní cihelna. Původní trámy byly zpráchnivělé, nebylo možné je použít. Z Domácího protokolu se dozvídáme, že střecha byla z břidlice a částečně z plechu.

Po dostavbě byl v červenci upevněn na věži kříž, který vyrobil inženýr Bárta a zámečník Sklenář z Hodonína. Byl vysvěcen hodonínským děkanem za přítomnosti kněží z Mutěnic, Ratíškovic, Kostelce, Mistřína, říšského a zemského poslance P. Františka Webera, faráře z Milotic. Záznam události je v zápisu (viz Obr. 8).

Obr. 8 Záznam o upevnění kříže na věž kostela⁵⁹

Tím, že je kostel přestaven z původní kaple, objevují se zde dva styly – kaple je pozdně barokní, loď je vystavěna v novorománském slohu.

Celková délka chrámu je 31 m, šířka lodi 11 m. Na loď navazuje presbytář s vnitřním poloměrem 4,2 m. Je to pozůstatek kaple. Hloubka kněžiště je 10 m. V čele kostela je 37 m vysoká věž s křížem o velikosti 2,6 m.

Konečná podoba kostela neodpovídá původním plánům. Dobová fotografie kostela ze zadní strany s kněžištěm a sakristií je na obrázku (Obr. 9). Současná podoba kostela je na fotografii v příloze 5.

⁵⁹ Domácí protokol 1789 – 1919, s. 103.

Obr. 9 Vzhled dubňanského kostela z konce 19. století⁶⁰

Vnitřní vybavení kostela

Po připevnění kříže na věž se pokračovalo v úpravách interiéru kostela. Při projektování kostela nebyla věnována pozornost (ani finanční rezervy) na vnitřní vybavení kostela. Takže opět musel farář Oharek získávat peníze a prostředky pomocí darů a sbírek. Nakonec v roce 1886 přece jen farnost dostala příspěvek 3 000 zlatých, které pokryly náklady, a ještě něco zbylo.

Při obnově vnitřku chrámu byly objednány nové obrazy. Jako první nechal P. Oharek vymalovat obraz sv. Jana a sv. Pavla u brněnského akademického malíře Josefa Ladislava Šichana. Cena byla 150 zlatých. Obraz sv. Nothburgy nechal P. Oharek rovněž vymalovat u brněnského malíře Šichana (za 120 zlatých). Na vymalování tohoto obrazu přispěla Josefa Tomanová 40 zlatých a Martin Blaha 10 zlatých. Na výzvu faráře Oharka zavedlo Růžencové bratrstvo sbírky na nové obrazy Panny Marie Růžencové a sv. Cyrila a Metoděje, které vynesli 50 zlatých a 20 krejcarů. Obrazy vymaloval malíř Janda z Hodonína za 76 zlatých. Obraz sv. Josefa, který měl být také obnoven, se rozpadl. Proto byl pořízen nový obraz za 50 zlatých. Malířem Jandou byli obnoveny 4 boční sochy u hlavního oltáře za 92 zlatých. Sochy u bočních oltářů i s těmito oltáři za 60 zlatých.

---

⁶⁰ MADĚRYČ, P. a ZAHŘÁDKA, A. *120. výročí posvěcení kostela Sv. Josefa v Dubňanech*. Dubňany : Farní rada, 2005. s. 9.

Není jasné, které vnitřní vybavení z původní kaple bylo použito. Ale vzhledem k velkým nákladům v roce 1880 se dá předpokládat, že vnitřní vybavení bylo částečně původní. V Domácím protokolu je poznámka, že oltáře, kazatelna, křtitelnice, Boží hrob byly svěřeny Vojtěchu Střížovi v Brně.⁶¹ Tento malíř, který byl zároveň pozlacovačem, obnovil hlavní oltář za 55 zlatých, křtitelnici za 10 zlatých, kazatelnu za 35 zlatých a rám sv. Josefa za 17 zlatých.

Na fotografii z roku 1889 (Obr. 10) je patrná výzdoba kostela. Je zde sousoší křtu Pána Ježíše a sv. Jana Křtitele (1885), pod ním velký kříž s tělem Krista a dole je kamenná křtitelnice z roku 1885. Lustr věnovaly kostelu sklárny.

Obr. 10 Vnitřek kostela s presbytářem (stav v roce 1889)⁶²

Nově byla potřeba pro kostel opatřit zvony a varhany.

Zvony nechal P. Oharek odlít ve Vídni podle návrhu inženýra Jeřábka, protože podle něj se „malé zvonky staré by se nehodily pro novou věž“.⁶³ Zvony byly tři: 10ti, 5ti a 3 centový⁶⁴. Souzvuk byl laděn v akordu G – H – D.⁶⁵

---

⁶¹ Vojtěch Stříž byl zlatník, který se podílel také na opravách v kostele v Kuřimi. Srov. BLAŽKOVÁ, E. M. Tzv. kronika kuřimské farnosti. Brno, 2016. Také v Orlovicích o něm píše: „Oltář k úplné spokojenosti vyhotovil brněnský pozlacovač p. Vojtěch Stříž, sochu sv. Václava méně zdařilou brněnský p. Dressler.“ Farní kronika Orlovice.

⁶² MADĚRYČ, P. a ZAHŘÁDKA, A. 120. výročí posvěcení kostela Sv. Josefa v Dubňanech. Dubňany : Farní rada, 2005. s. 10.

⁶³ Domácí protokol 1789 – 1919, s. 93.

⁶⁴ Cent (vídeňský cent) je stará hmotnostní jednotka, odpovídá cca 56 kg. Vedle toho existuje cent odpovídající 100 librám, ten je 51 kg.

⁶⁵ Zvony byly zabaveny za 1. světové války rakouskou armádou, zbyl jen umíráček. Ten byl zabaven v roce 1942.

Zvony:

- Největší zvon s názvem Maria vážil 547 kg. Farnosti jej věnovali Manželé Srnovi (c. k. úředník Karel Srna byl bratranec P. Oharka).
- Druhý zvon nesl název Cyril, vážil 443 kg a cenu 500 zlatých zaplatil čtvrtláník Martin Blaha.
- Výkrovní zvon Josef vážil 158 kg. Ten měl zřejmě zvonář Hilder z Vídeňského nového města skladem. Byl zaplacen 2 starými zvony z bývalé zvonice a byl přidán doplatek.
- Umíráček vážil 38 kg a byl patřen nápisem: „1856 K živým volám, mrtvým pláču“.⁶⁶

Poprvé se rozezněly v pět hodin odpoledne 27. srpna 1885.

Varhany původní kaple neměla. Když byl vystavěn kůr na dřívějších pilířích, byly pořízeny zřejmě i varhany. Při přestavbě kostela v roce 1885 se při vynášení rozpadly. „Při přenosu varhan se rozpadly na prach a spráchnilivinu. Vše takřka pod rukami se rozpadlo“.⁶⁷Zbylo jen několik cínových píšťal.

Nové varhany byly objednány v dílně bratří Riegrů v Krnově. Měly 7 rejstříků a stály 1 785 zlatých⁶⁸. Jejich podoba v době znovutevření kostela je na fotografii (viz Obr. 11).

Obr. 11 Varhany v roce 1885⁶⁹

---

⁶⁶ MADĚRYČ, P. a ZAHŘÁDKA, A. 120. výročí posvěcení kostela Sv. Josefa v Dubňanech. Dubňany : Farní rada, 2005. s. 10. Přepočtení hmotnosti podle Maděryče neodpovídá převodu. Není jasné, odkud informaci o hmotnosti zvonů autor získal.

⁶⁷ Domácí protokol 1789 – 1919, s. 94.

⁶⁸ Po několika generálních opravách jsou v kostele dosud.

⁶⁹ MADĚRYČ, P. a ZAHŘÁDKA, A. 120. výročí posvěcení kostela Sv. Josefa v Dubňanech. Dubňany : Farní rada, 2005. s. 13.

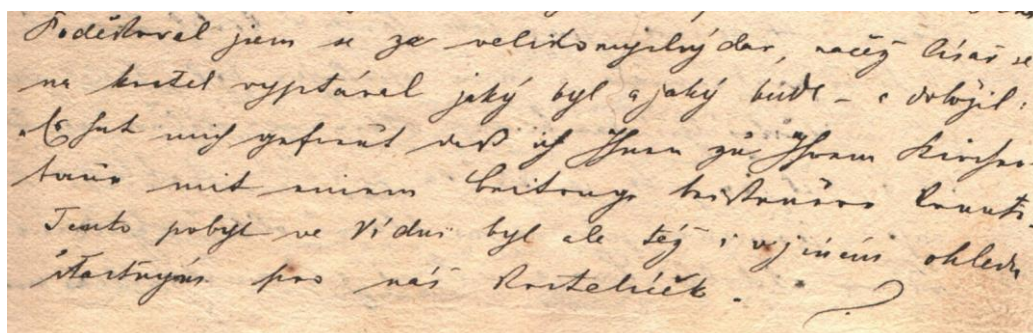

V říjnu 1885 byl kostel vysvěcen biskupem. Mešní obnovy se zúčastnilo kromě biskupa dalších 19 kněží z okolních farností. Při obřadu byla donesena do kostela křížová cesta a socha P. Marie Lurdské. Po vysvěcení byla postavena na místo v kapli Božího hrobu. Kostel je zasvěcen sv. Josefovi. Podobu na konci 19. století ukazuje dobová fotografie (Obr. 12).

Obr. 12 Dubňanský kostel na konci 19. století⁷⁰

Cílevědomost a neoblomnost P. Oharka byla završena nejen stavbou samotného kostela, ale také audiencí u císaře Františka Josefa I. dne 30. dubna 1885. Při audienci přednesl poděkování císaři Františku Josefu I. Ten se ptal na kostel a nakonec dodal: „Těší mě, že jsem vám pomohl přispět na stavbu kostela“.⁷¹ Jak je vidět v Domácím protokolu, P. Oharek si poznačil slova císaře německy, ačkoliv pro psaní kroniky běžně používá český jazyk (Obr. 13).

Obr. 13 Záznam P. Oharka o audienci u Františka Josefa I.⁷²

⁷⁰ MADĚRYČ, P. a ZAHŘÁDKA, A. 120. výročí posvěcení kostela Sv. Josefa v Dubňanech. Dubňany : Farní rada, 2005, s. 9.

⁷¹ ILČÍK, V. Strípky z historie římskokatolické církve Dubňany, Brno, 2015, s. 92.

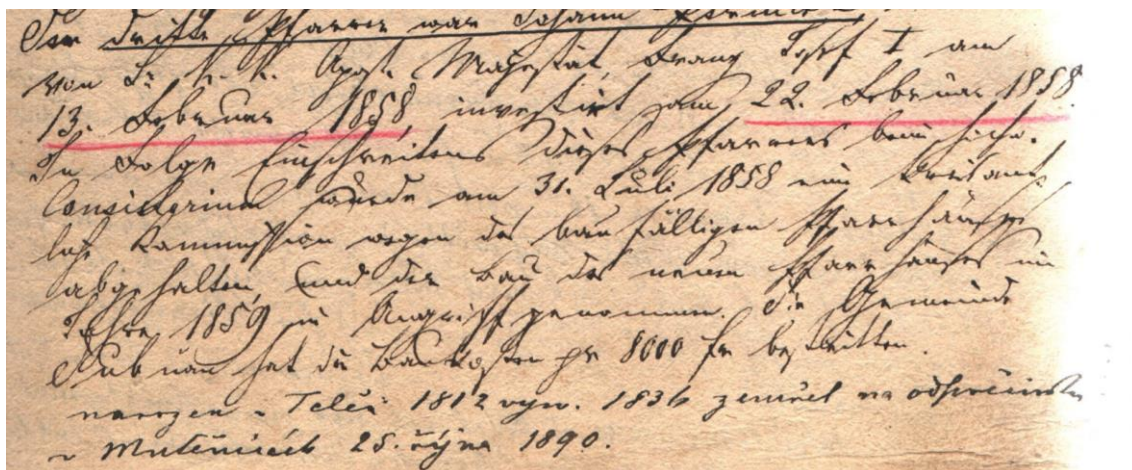
⁷² Domácí protokol 1789 – 1919, s. 98.

2.4 Fara

První fara byla postavena v roce 1754. Stála na místě dnešního domu pana Čermáka, Komenského 281. V roce 1823 byla dána nová střecha a v roce 1835 byla fara částečně přestavěna. Byla postavena z cihel z nepálené hlíny (tzv. kotovic), které nebyly moc dobré kvality a střecha byla z došek. Její stav po sto letech byl nevyhovující. Proto se 31. srpna 1850 sešla konsistorní komise ohledně stavby fary v Dubňanech.

Dubňanská obec (s třetinovým podílem na nákladech z přiřazených Ratiškovíc) měla faráři opravit jeho obydlí, což se však nestalo k jeho plné spokojenosti, proto obecní úřady v obou obcích dostávají z Kyjova v květnu 1852 příkaz k opravě. V případě neposlechnutí příkazu hrozila až exekuce v doprovodu vojáků.

I přes opakované stížnosti se faru nepodařilo řádně opravit a problém se tak vlekl ještě několik let. Až v roce 1858 se definitivně rozhodlo o tom, že nestačí pouhé opravy, ale musí se postavit nová fara (Obr. 15). Nová fara byla postavena v roce 1859 za 8 000 zlatých. Součástí fary byla také zahrada, původně školní ovocná školka.⁷³

Obr. 14 Záznam o stavbě nové fary⁷⁴

Nová farní budova byla vedena pod domovním číslem 377, číslo parcely 204/8. Zabraná stavební plocha byla 5,25 aru. Zahrada při faře měla parcelní číslo 166, patřila do tehdejší 3. třídy pozemků o celkové velikosti 19,24 aru.⁷⁵

⁷³ MADĚRYČ, P. a ZAHŘÁDKA, A. 120. výročí posvěcení kostela Sv. Josefa v Dubňanech. Dubňany : Farní rada, 2005, s. 16.

⁷⁴ Domáci protokol 1789 – 1919, s. 26.

⁷⁵ Tamtéž.

2.5 Duchovní správa farnosti Dubňany

Prvním Dubňanských farářem byl jmenován P. Čermák. Protože však domácí protokol založil Dominik Kier, zmiňuji také jeho. O zásluhách a činnosti jednotlivých duchovních správců se dozvídáme nejvíce z Domácího protokolu, proto o farářích, jejichž záznamy jsou stručné, mnoho nevíme.

Dominik Kier (1788 – 1818)

V pořadí pátý kaplan Dubňanského kaplanství, který zde sloužil celých 30 let. Jeho přínos pro obec je nesporný. Zasloužil se o založení a pečlivé vedení Domácího protokolu.

Kier se narodil 3. listopadu 1745 v Moravském Brodsku, na kněze byl vysvěcen 4. dubna 1772 olomouckým biskupem Janem Václavem Xaverem Freyenfelsem.⁷⁶ Za zmínku stojí, že zásluhou tohoto biskupa vznikla a byla vydána mapa Olomoucké diecéze z roku 1760.

Jan Čermák (1842 – 1849)

První dubňanský farář.

Jan Čermák se narodil v malé obci Saar na Moravě (dnes Žďár nad Sázavou) v roce 1801. Na kněze byl vysvěcen v roce 1826.⁷⁷ Do Dubňan přišel v roce 1842 a po dobu tří let zde sloužil ještě jako samostatný lokalista. Od 1. srpna 1845 je jmenován farářem. Po jeho smrti v roce 21. dubna 1849 bylo místo faráře celý rok neobsazeno. Jan Čermák je pochovaný na dubňanském hřbitově.

V době jeho služby s ním do roku 1848 pracoval jako kooperátor Karel Drobný, který se narodil roku 1803 v Ternově na Moravě, na kněze byl vysvěcen 1834.⁷⁸ Od roku 1849 ho vystřídal další kooperátor František Pátek, narozený v roce 1805 v Chlumu v Čechách. Na kněze byl vysvěcen v roce 1833.

Karel Konečný (1850 – 1857)

Farář, jehož působení je důležité pro Ratíškovice. Sousední Ratíškovice byly v té době přifařeny do Dubňan, protože neměly vlastní kostel a obřady byly od roku 1797 slouženy v malé a nevyhovující kapličce, popř. bylo jim nutné přecházet do Dubňan

---

⁷⁶ ZEMEK, M. *Posloupnost prelátů a kanovníků olomoucké kapituly od počátku až po nynější dobu*. Olomouc. s. 130.

⁷⁷ Personal Stand der Säcular und Regular Seiftlichkeit der Brünner Diöcese in Mähren für das Jahr 1842, s. 42.

⁷⁸ Tamtéž.

či Milotic. Byl to právě on, kdo opakovaně přesvědčoval ratíškovské občany u příležitosti svěcení nového kříže v roce 1854 o možnosti postavení vlastního kostela.⁷⁹

P. Karel Konečný byl rodák ze Suchdolu. Narodil se v roce 1801 a v roce 1830 byl vysvěcen na kněze.⁸⁰ Do dubňanské farnosti přišel 11. dubna 1850 a farnost řídil do roku 1857. Poté působil a nakonec i zemřel v Hovoranech, 5. října 1871.

S tímto farářem sloužili jako kooperátoři František Pátek, František Mlčoch a Jan Šmigmator.

Jan Perníček (1858 – 1868)

Třetím farářem v Dubňanech byl císařem Františkem Josefem I. jmenován P. Jan Perníček, rodák z moravské Telče. Narodil se v roce 1812. Na kněze byl vysvěcen v roce 1836.⁸¹ Do Dubňan nastoupil 22. února 1858 a v říjnu 1867 byl přítomen při svěcení ratíškovického kostela.

V penzi mezi roky 1876 až 1890 vypomáhal jako pomocný kněz v mutěnickém kostele. Zemřel v Mutěnicích 25. října 1890 a tam je i pohřben.

Leopold Palla (1868 – 1870)

V pořadí čtvrtý farář sloužil v Dubňanech pouze dva roky. S jeho příchodem je spojen velký požár v Dubňanech, při němž shořely stodoly i vinohrady. Bylo to bráno jako zlé znamení. Po jeho nástupu nebylo stále obsazeno místo kooperátora.

Narodil se ve Žďáru nad Sázavou v roce 1829. Na kněze byl vysvěcen 1853. Působil jako pomocný duchovní na hlavní škole v Hodoníně, následně jako administrátor ve Velkých Pavlovicích, kde byl jmenován na místo nemocného faráře Bernarda Stehna 27. června 1868, ale už o necelý měsíc později, 20. července 1868 byl nejdůstojnějším panem prelátem a děkanem Ondřejem Hammlerem z Brna investován v Dubňanech.⁸² P. Palla zemřel na tuberkulózu 25. března 1870.⁸³

Bartoloměj Spatina (1870 – 1875)

Pátým dubňanským farářem se stává P. Bartoloměj Spatina. Jeho význam pro farnost je především v opravách kostela a zvelebování okolí. V roce 1871 posvětil kříž na cestě do Jarohněvic. O rok později nechal opravit kostel a kolem kostela položit

---

⁷⁹ ILČÍK, V. *Strípky z historie římskokatolické církve Dubňany*, Brno, 2015, s. 130.

⁸⁰ Personal Stand der Säcular und Regular Seiftlichkeit der Brünnner Diöcese in Mähren für das Jahr 1851, s. 59.

⁸¹ Tamtéž, s. 66.

⁸² Domáci protokol 1789-1919, s. 68.

⁸³ CHLUDIL, M. *Badatelské sešity*.

cihlovou dlažbu. V roce 1875 nechal postavit velký železný hlavní kříž na hřbitově. Od dárců pořídil bohoslužebné potřeby.⁸⁴

Narodil se v roce 1839 v Mor. Pačlavicích, na kněze byl vysvěcen v roce 1866.⁸⁵ Do Dubňan přišel jako bývalý administrátor z Brumovic. Dekret c. k. apoštolského majestátu, císaře Františka Josefa I. z 26. června 1870 ho ustanovil do Dubňan. Zde jej uvedl 6. července 1870 kapitulní vikář Ondřej Hamrmiler z Brna. Působil zde pět let, 26. července 1875 byl investován na faru do Velkých Pavlovic. Bartoloměj Spatina zemřel 17. 3. 1904.⁸⁶

Václav Alois Oharek (1875 – 1894)

Šestý farář v Dubňanech P. Oharek byl velmi výraznou osobností církve i obce. Jeho největším přínosem je získání prostředků a povolení k přestavbě kostela, instalaci varhan a zvonů. Jeho vytrvalost a touha po novém kostele je patrná ze zápisů v Domácím protokolu. Zavedl zpěv dle Svatojánského kancionálu. Za jeho působení Dubňany navštívil několikrát biskup František Saleský Bauer.

P. Václav Alois Oharek se narodil 6. října 1845 ve Vyškově. 22. července 1868 byl v Brně vysvěcen na kněze.⁸⁷ Do Dubňan přišel z Hodonína 10. srpna 1875. Byl původně ustanoven jako administrátor za odešlého Bartoloměje Spatinu. 10. října 1875 byl císařem Františkem Josefem I. ustanoven farářem v Dubňanech, kam 18. října 1875 přichází. Podle katalogu kněží sloužil předtím, v roce 1873, v Hodoníně, spolu s farářem Karlem Bücherlem a kooperátorem Štěpánem, který se staral o materiální správu farnosti.

---

⁸⁴ CHLUDIL, M. *Badatelské listy*.

⁸⁵ *Catalogus venerabilis cleri dioeceseos brunensis pro anno reparatae salutis 1871*, s. 202.

⁸⁶ MIKYSKA, A. *1918-1988: Galerie kněží brněnské diecese*, s. 178.

⁸⁷ Domácí protokol 1789-1919, s. 73.

3 ZAJÍMAVÉ UDÁLOSTI FARNOSTI V LETECH 1843 - 1885

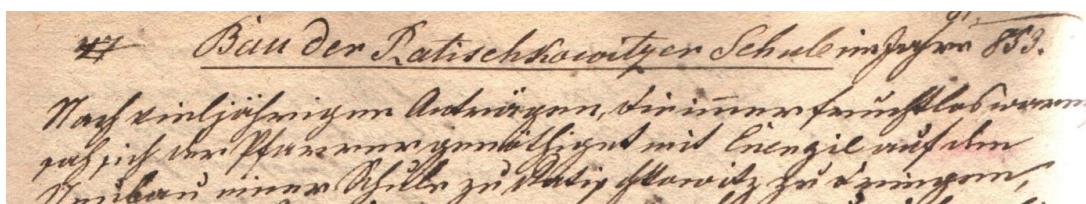
3.1 První roky farnosti

O prvních letech farnosti mnoho nevíme, protože záznamy v Domácím protokolu jsou velmi stručné. Navíc jsou psány kurentem. P. Fric je z časových důvodů nepřeložil. Zápisy prvního dubňanského faráře P. Čermáka tvoří souvislý text bez datace.

Konec čtyřicátých let je pro celou Evropu zlomový, ale v Domácím protokolu zřejmě žádný záznam o revolučním roce a dopadech revoluce na obec není.

V padesátých letech působí na faře P. Konečný. Jeho zápisy jsou velmi stručné. V roce 1850 píše o svém nástupu na faru (později bylo doplněno jeho datum narození a úmrtí), ale o následujícím roce nemáme žádný záznam. Následuje až poznámka z roku 1852, událostem roku 1853 věnuje dvě strany, ale další zápis je až z roku 1856.⁸⁸

1853 v Ratiškovcích došlo k rekonstrukci a vysvěcení školy. O této události referují na celé stránce (Obr. 15).

Obr. 15 Záznam o stavbě školy v Ratiškovcích⁸⁹

Tak jako revoluční rok, bez povšimnutí zůstal také konkordát z roku 1855,⁹⁰ který umožňoval katolické církvi dohled nad školstvím a poskytoval katolické církvi některá privilegia na úkor nekatolíků.

Poslední zápis je z roku 1858, kdy se úřadu ujímá P. Perníček, následuje zápis 1859. Záznamy se týkají stavby nové fary.

1867 Ratiškovice se stávají samostatnou farností.

Další zápis je až z roku 1868. V roce 1868 nastupuje na farnost p. Palla. Zapsal jen tento rok, následující je psán cizí rukou.

⁸⁸ Domácí protokol 1789 – 1919, s. 59 – 66.

⁸⁹ Tamtéž, s. 61.

⁹⁰ Císařský patent ze dne 5. listopadu 1855 č. 195 ř. z., kterým se vyhláší ujednání (konkordát) uzavřená mezi Svatou Stolicí a Rakouským císařstvem s účinností od 13. listopadu 1855. Znění patentu v českém jazyce je dostupné z: <http://spcp.prf.cuni.cz/lex/195-1855.htm>.

3.2 Sedmdesátá léta

Rok 1870

Rok 1870 je uveden informací o úmrtí P. Pally.

Hostinský Vaněk, nechal postavit na křižovatce polních cest směrem na Ratíškovice kříž. Tento kříž byl litinový s pískovcovým podstavcem a stál zde až do roku 1964, kdy ho neznámí vandalové zničili. Kovové fragmenty kříže se ztratily. Z jakého důvodu byl kříž postaven, dokumenty neuvádějí.⁹¹

Rok 1871

V tomto roce byl posvěcený železný kříž, který byl postaven na cestě do Jarohněvic. Svěcení provedl místní pan farář Bartoloměj Spatina.⁹²

Rok 1872

V květnu tohoto roku se konala sbírka na lepší vybavení zdejšího farního kostela. Byla pořízena nová paramenta,⁹³ baldachýn,⁹⁴ kazule,⁹⁵ 8 postříbřených lamp, burza⁹⁶ a jiné drobnosti. Cena této výbavy činila 440 zlatých.⁹⁷

Rok 1873

V tomto roce došlo k vyličení vnitřního interiéru kostela a jeho vnější část byla očištěna. Byli zpevněny krovy a kolem kostela byla položena cihlová dlažba, z důvodu lepšího odtoku vody.⁹⁸

Rok 1874

Tohoto roku byl poslán do Vídně k firmě Brix aet Anders rozbitý kalich a chudobná monstrance. Byli vyměněni za lepší s tím, že se muselo připlatit 35 zlatých. Dále byli pořízeny nové stříbrné konvičky a červená kazule.⁹⁹

---

⁹¹ CHLUDIL, M. *Badatelské sešity*.

⁹² Tamtéž.

⁹³ Paramenta je souhrnné označení pro textilie, které jsou používány při liturgii. O jaké konkrétní textilie se jednalo dokumenty nezmiňují.

⁹⁴ Baldachýn je střecha z hedvábné popř. jiné látky, která je upevněna nad oltářem a při církevních procesích se nese na 4 tyčích nad duchovním, který nese monstranci s Nejsvětější Svátostí.

⁹⁵ Kazule je mešní roucho kněží.

⁹⁶ Bursa má více významů. V liturgii je to buď nádobka určena na přenášení Svatého přijímání nemocným, nebo pouzdro čtvercového tvaru do kterého se vkládá korporál. O jaký konkrétní typ šlo tady se dokumenty nezmiňují.

⁹⁷ CHLUDIL, M. *Badatelské sešity*.

⁹⁸ Tamtéž.

⁹⁹ Tamtéž.

Rok 1875

Rok důležitý pro farníky mimo jiné proto, že farářem je ustanoven P. Oharek. Přivítali jej průvodem, který vypravili až do Hodonína. První jeho starostí byla oprava chrámových oltářů, které byli v dezolátním stavu.

V zimě na přelomu 1875 – 1876 byla krutá zima. Hodně stavení bylo zatopeno a i jinak poničeno.

Rok 1876

Na jaře 1876 byla k farské zahradě darována výborem obce zadní část půdy u hřbitova, kterou kdysi založil učitel Mainzl jako školní školku na stromky. Tehdy tam ještě několik stromků zůstávalo. Tato část byla znovu ohrazena a připojena k farské zahradě. Část plotu (sloupy) hradil farář, zbylé náklady ve výši 67 zlatých a 95 krejcarů uhradila obec.¹⁰⁰

V témže roce dochází z přeměně cukrovaru na továrnu za sklo. Na konci roku zde pracovalo 225 zaměstnanců.

Rok 1877

Rok 1877 je rokem, kdy proběhly v dubňanské farnosti lidové misie.¹⁰¹ Farář Oharek zažil působení misionářů ještě jako administrátor v Hodoníně v roce 1875 a výsledky na něj udělaly velký dojem. Proto se rozhodl, že povolá do Dubňan redemptoristy¹⁰² z Litovle. Důvodem bylo, jak sám Oharek uvádí: „*Abych náboženský život ve svěřené mi farnosti osvěžil a povzbudil*“.¹⁰³ Zažádal si o povolení k misiím u otce biskupa Karla Nöttiga, který mu je povolil a požehnal.¹⁰⁴ Podle tehdejších zákonů musel

---

¹⁰⁰ CHLUDIL, M. *Badatelské sešity*.

¹⁰¹ Lidové misie jsou speciálním pastoračním prvkem v katolické církvi, jejichž cílem je přijetí víry a dodržování morálních zásad, které z toho vyplývají. Začaly se konat v Čechách a na Moravě zhruba v polovině 19. století. Své plody přinášely po celých 100 let, až do roku 1950, kdy byla činnost řeholních řádů v naší republice zakázána. Dnes, kdy je možnost opět svobodně zvěstovat Boží slovo, navazuje se i na tento osvědčený způsob pastorační práce.

¹⁰² Redemptoristé jsou příslušníci kongregace Nejsvětějšího Vykupitele, založené sv. Alfonsem Maria z Liguori v r. 1732 k mravní podpoře a duchovnímu vedení nejopuštěnějších sociálních skupin. Řehole byla potvrzena papežem Benediktem XIV. v roce 1749.

¹⁰³ Domácí protokol, 1789 -1919, s. 74.

¹⁰⁴ Brněnský biskup (1806 – 1882). Bohoslovecká studia absolvoval v Brně a roku 1833 přijal kněžské svěcení. Po dvouletém kaplanském působení v Opavě byl dómským vikářem a od roku 1844 správcem dómské fary. V roce 1853 byl jmenován rektorem kněžského semináře, následujícího roku pak kanovníkem. V roce 1870 byl jmenován brněnským biskupem. Biskupská konsekrace mu byla udělena na Petrově 8. ledna 1871 olomouckým metropolitou Bedřichem Fürstenbergem. Zavedl pastorační konference kněží, kladl důraz na úlohu tisku v boji proti liberalismu a dal podnět k založení katolické tiskárny rajhradských benediktinů v Brně. Zavedl přednášky z katechetiky, pedagogiky, křesťanské filozofie a církevního umění. Za jeho působení byla zavedena nová Agenda. Srov. k tomu Brněnští biskupové. *Biskupství brněnské - oficiální stránky brněnské diecéze* [online]. [cit. 15. 6. 2019]. Dostupné z: <https://www.biskupstvi.cz/brnensti-biskupove#>.

farář Oharek tuto událost nahlásit i na c. k. hejtmanství spolu se jmény jednotlivých misionářů. Superior P. Karel Nováček ze Schwaybachu z dolních Rakous, P. Jakub Kugel ze Stanětic v Čechách, P. Ignat Blaha z Letova u Klatov v Čechách a P. Václav Malchar z Klatov v Čechách.¹⁰⁵ Hejtmanství odpovědělo přípisem č. 2858 z 16. dubna 1877. V Dubňanech se měly misie konat právě až červnu 1877, došlo ovšem ke kolizi s datem konání děkanské vizitace farnosti. Farář Oharek proto píše 20. dubna 1877 hodonínskému děkanu Antonínu Němcovi a žádá jej o změnu: „*Velectěný, důstojný pane, v. p. rektor Rychtavski sdělil mi najisto dobu příchodu vpp. misionářů: přijedou tito přes Hodonín k nám 9 ho máje, ve středu před nanebevstoupením Páně. Sv. misie bude trvati až do 20ho máje. Zároveň ale ráčil jste visitací u nás ustanoviti na 15. máje. To obé ale těžko by se sloučiti dalo. Pročež Vaši Důstojnost slušně prosím, byste ráčil visitaci u nás prodloužiti: snad by 28 máje byl k tomu mohl příznivý den*“.¹⁰⁶

Václav Oharek se na misie mimořádně těšil, pouze mu bylo líto, že se všichni museli uskrovnit v tehdejší malém, rozpraskaném a spadnutím hrozícím kostelíku, opustit všechny povznášející průvody i slavnostní uvítání otců misionářů, kteří přijeli do Dubňan 9. května 1877.¹⁰⁷ Ještě tento večer zahájili za zpěvu Benedictus a vzýváním Ducha svatého lidové misie.

Deštivé počasí překázelo sousedním farníkům účastnit se misí v hojnější počtu, ale podporovalo zdejší farníky, kteří se mohli v klidu věnovat přednáškám. Během misí bylo u sv. přijímání celkem 1460 věřících. V rámci těchto sv. misí byli uděleny odpustky plnomocné i částečné.

Papež Pius IX. Stanovil podmínky pro odpustky:

- podmínky k získání plnomocných odpustků jsou: navštívení misijního kříže a chrámu Páně, vykonaná Svátost smíření, přijetí Svátosti oltární a modlitby na úmysl sv. Otce.
- podmínky k získání neplnomocných odpustků jsou: modlitba u misijního kříže se zkroušeným srdcem (sedmkrát Zdravas Maria) ke cti sedmi bolestné Panny Marie. Tímto se získá 7 let odpustků. Modlitbou 5krát „Otče náš“, „Zdravas“

---

¹⁰⁵ Domáci protokol, s. 75.

¹⁰⁶ CHLUDIL, M. *Badatelské sešity*.

¹⁰⁷ Data jednotlivých misí, při níž se konala duchovní obnova v Dubňanech, jsou dodnes na misijním kříži, který visí na pravé straně kostela u zadních lavic. Proběhly v roce 1877, 1878, 1887, 1888, 1914, 1919 a 1930. Srov. MADĚRYČ, P. a ZAHŘÁDKA, A. *120. výročí posvěcení kostela Sv. Josefa v Dubňanech*. Dubňany : Farní rada, 2005, s. 22.

a „Sláva Bohu,“ k uctění 5ti Kristových ran se získá 300 dní odpustků. Všechny tyto odpustky mohou být věnovány duším v očistci.¹⁰⁸

Na jaře téhož roku došlo k velké události. V Dubňanech a okolních obcích byl lov na jeleny, kterého se zúčastnili císař František Josef I. s císařovnou Alžbětou a korunním princem Rudolfem.

Rok 1878

Proběhla obnova lidových misí, která se konala od 30. března do 6. dubna. Misie prováděli Otcové ve stejné sestavě jako předchozí rok. Akce se velmi dobře vydařila. Komunikantů během misí bylo 2200, tedy více než v roce minulém.¹⁰⁹

Filáskův kříž, který nechala zbudovat nadace Filáska, byl ve velmi špatném stavu a bylo potřeba jej opravit. Kříž se nacházel na Hovoranské aleji v lese Doubravě. Farář Oharek tuto opravu organizoval. Od lesnického mistra Bedřicha Hollana z Hodonína byl pro tento účel dodán dubový strom, ze kterého tesař František Blaha vyrobil kříž, na němž zhotovil pan Kraus z Hodonína obraz Krista. 14. července 1878 byl kříž slavnostně posvěcen od hodonínského děkana Antonína Němce. Byla to velkolepá slavnost na kterou byli přizváni duchovní i farníci z okolních vesnic. Kázání provedl farář Oharek.¹¹⁰

Byli pořízeny 3 entipendia v ceně 66 zlatých, na které přispělo Růžencové bratrstvo ve výši 20 zlatých a zbytek doplatila místní farnice Rozálie Veselá. Farář Oharek zakoupil novou kazuli za 25 zlatých a postavil novou prádelnu i s chlěvy pro dobytek s celkovým nákladem 69 zlatých a 79 krejcarů.¹¹¹

Také kvůli velkému počtu dětí byla na žádost obce a místní školní rady rozšířena škola ze dvou na tři třídy. Povolení udělila zemská školní rada. Třetí třída byla přestavěna z tělocvičny.

V srpnu byl velmi silný vítr, který zlomil kříž od Martina Jestřába a dva kříže na místním hřbitově.

---

¹⁰⁸ Domáci protokol 1789 - 1919 s. 73.

¹⁰⁹ Tamtéž, s. 78.

¹¹⁰ CHLUDIL, M. *Badatelské sešity*.

¹¹¹ Domáci protokol 1789 – 1919, s. 80.

Rok 1879

Tohoto roku věnovala farnice Rozálie Veselá k svátku Božího Těla nové Velum¹¹² za 63 zlatých a farník Josef Bůček¹¹³ nechal postavit na Jiříkovsku¹¹⁴ železný kříž, na který založil fundaci ve výši 20 zlatých. Kříž posvětil farář Oharek 2. května.

Jinak je tento rok hodnocen jako nepříznivý kvůli špatné úrodě.

3.3 Osmdesátá léta

Rok 1880

V tomto roce P. Oharek onemocněl a povolal na výpomoc P. Josefa Hrazdíru.

Jelikož neměl farář Oharek k dispozici mnoho finančních prostředků k další renovaci, procházel kooperátor P. Hrazdíra po osadě a vybíral příspěvky. Vybralo se 222 zlatých a 71 krejcarů a mohlo se pokračovat v renovaci. P. Oharek si zaznačil: „*K zaplacení sumy této, jakož i na obnovu bočních soch uvolil se pan kooperátor P. Josef Hrazdíra obejít dům od domu a sbírat příspěvky. Farníci byli volni a dle možnosti přispívali*“.¹¹⁵

V listopadu došlo k tragédii. Chalupník Josef Polásek byl zastřelen a oloupen o peníze. Vrahem byl pytlák z Vacenovice Josef Belka. Za tento čin byl oběšen.¹¹⁶

Rok 1881

Na počátku roku 1881 bylo provedeno všeobecné sčítání lidu. V Dubňanech žilo 2487 obyvatel, z toho 2452 se hlásilo ke katolické víře, protestantů bylo v obci 10 a 25 židů. Zajímavé je také národnostní složení, kdy se k Moravanům hlásilo 2137 obyvatel, Čechů bylo 294 a dva Poláci. Ze zápisu vyplývá, že největším zaměstnavatelem byla továrna na sklo (277 lidí). Zápisy dokonce uvádí počty zaměstnanců podle vyznání. 1517 lidí bylo plně gramotných, 254 umělo pouze číst.¹¹⁷

Rok 1882

I navzdory neúspěchu v předchozím roce vyvíjí farář Oharek velkou snahu za obnovu dubňanského kostela. Schází se obecní výbor k posouzení možností stavby kostela. Aby bylo možné získat prostředky, nabídl dosavadní pachtýř obecního hostince,

---

¹¹² Velum má více významů. V tomto případě se jednalo o velum k požehnání (ozdobná látka, která se dává na ramena kněze před požehnáním Monstrancí).

¹¹³ V Domácím protokolu je vždy psán jako Bůček, v literatuře pak Bůček.

¹¹⁴ Důl Jiříkovsko byl součástí hornického komplexu, který se nacházel v 60. až 70. letech 19. století kousek za Dubňany.

¹¹⁵ Domácí protokol 1789 – 1919, s. 81.

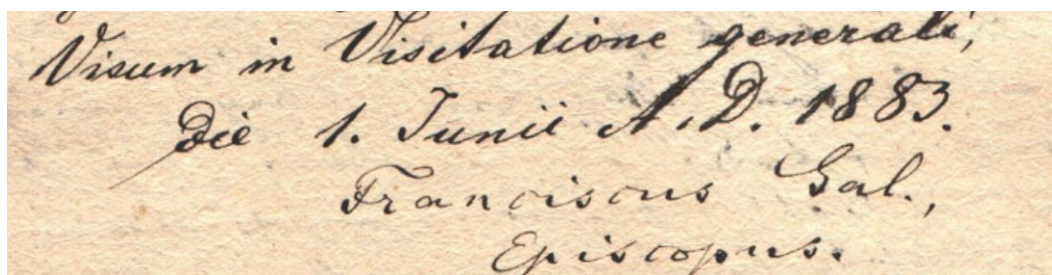
¹¹⁶ Tamtéž, s. 81.

¹¹⁷ Tamtéž, s. 12.

že převezme hostinec i s dluhem 4517 zlatých, zaplatí i všechny přepisy a dodá 200 000 cihel na stavbu nového kostela. Protože se návrh zdál výhodný, byla s ním učiněna předběžná smlouva. Farář Oharek proto odjel do Brna k předběžnému jednání o možnosti takto financovat stavbu kostela.¹¹⁸ Po zamítnutí se obrací na biskupa Františka Saleského Bauera¹¹⁹ kvůli doporučujícímu listu pro císařského kabinetního kancléře barona Brauna. S ním se však nesetkal kvůli nemoci, a tedy jednal s dvorním radou baronem Pachmerem. Baron Pachmer ještě domluvil faráři Oharkovi audienci u barona Mayera, který je ředitelem císařských pokladen a fondů. Ten Oharka vlídně přijal a vyslechl.

Rok 1883

Velkou událostí tohoto roku měla být svátost biřmování za účasti biskupa Františka Saleského Bauera. K vůli špatnému stavu kostela však bylo biřmování udělováno 583 farníkům v Hodoníně. Biskup však přece jen do Dubňan přijel. Přípravy i návštěvu popisuje velmi podrobně p. Oharek. Biskup se podepsal do Domácího řádu.

Obr. 16 Pamětní zápis biskupa Františka Saleského Bauera¹²⁰

Přípravy na návštěvu byly velkolepé: „Generální visitace určena byla na pátek 1. června. Ovšem jsme se přičinili, abychom svého arcipastýře slušně uvítali. Četné banderium¹²¹ jelo až na císařskou silnici naproti. Dvě slavnostní brány vypínaly se

---

¹¹⁸ Domácí protokol 1789 – 1919, s. 87.

¹¹⁹ Prof. František Saleský, kardinál Bauer (1841 - 1915) byl český katolický duchovní a teolog, 8. biskup brněnský (1882–1904) a 8. arcibiskup olomoucký (1904–1915). Pochází z Hrachovce u Valašského Meziříčí. Studoval na piaristickém gymnáziu v Kroměříži, dále bohoslovectví v Olomouci. Na kněze byl vysvěcen 19. července 1863. Působil jako kaplan ve Vyškově, pak jako adjunkt na bohoslovecké fakultě v Olomouci, kde byl povýšen na doktora bohosloví a stal se profesorem biblického studia. Roku 1873 byl povolán za profesora na pražskou univerzitu. Patří mezi velmi významné představitele brněnského biskupství. Díky své učenosti, rozhledem a moudrostí řídil takřka celý rakouský episkopát, čtvrtstoletí byl totiž jeho zapisovatelem a jednatelem. Díky svému vlivu prosadil jednotný katechismus ve všech rakouských diecézích byl zaveden jednotný katechismus. Srov. František Saleský Bauer. Arcibiskupství olomoucké [online]. [cit. 2019-11-06]. Dostupné z: <https://www.ado.cz/arcidieceze/historie/posloupnost-biskupu/frantisek-salesky-bauer/>.

¹²⁰ Domácí protokol 1789 – 1919, s. 88.

¹²¹ Banderium tvoří skupina krojovaných chlapců jedoucích na ozdobených koních doprovázející významnou osobnost. Naposledy doprovázeli v Kunovicích např. olomouckého arcibiskupa Jana Graubnera. Srov. PORTL, P. Banderium, nebo Jízda králů? To je velký rozdíl. *E15*. 2010.

v osadě, u myslivcového panství, před zvonící druhá. Dvory a chalupy vesměs vskrášleny zelením a vlajícími prápory“.¹²² O tom, jak důležitá byla pro obec návštěva biskupa, svědčí nejen velkolepé uvítání, ale také způsob, jak o něm P. Oharek píše. Biskup byl seznámen s představiteli obce, podnikl návštěvu továrny na sklo, kde dostal darem dvě vázy. „Po tklivém s farníky loučení“¹²³ generální visitace odjela.

I v tomto roce dochází k průtahům při stavbě nového kostela. Ačkoli se zdálo, že věci týkající se stavby budou brzy vyřízeny, opak byl pravdou. Farář Oharek musel jet opakovaně do Vídně, aby povolení urgoval. Na ministerstvu kultury mu bylo sděleno, že žádost z Brna ještě nepřišla. Nakonec se zjistilo, že ležela více než 4 měsíce na hejtmanství v Hodoníně. Na přání barona Pachnera šel farář Oharek k dvornímu radovi Püchlerovi, aby tam vylíčil stav, ve kterém se situace nachází. Byl po vyslechnutí ubezpečen o příznivém průběhu celé záležitosti.¹²⁴

Mezitím byla prodána na veřejné licitaci obecní hospoda, jež řídil obecní Zálešák. Hospodu koupil Matěj Bačík za 6310 zlatých, který na sebe též převzal všechny závazky.

Čas kvapem utíkal a situace ohledně stavby kostela se stále nelepšila, proto musel jet farář Oharek opět do Vídně. Na ministerstvu kultu se dozvěděl, že žádost byla odeslána na ministerstvo vnitra a leží tam již 3 měsíce. Proto šel farář Oharek na ministerstvo vnitra, aby situaci řešil. Úředník, který měl tuto záležitost na starosti po zhlédnutí projektu konstatoval, že celá přestavba bude stát mnoho finančních prostředků a ministerstvo financí bude mít vůči tomu výhrady. Farář Oharek argumentoval tím, že ministerstvo financí v tomto případě nehraje žádnou roli. Jedná se o věc privátního patronátu a věc císařské milosti. Po této farářově odpovědi úředník obrátil zprvu svůj skeptický postoj a žádost na přestavbu kostela byla schválena.

Za 3 dny byla žádost vrácena zpět na ministerstvo kultu, které navrhlo, aby se kostel rozšířil a císař dal 6000 zlatých. Zbytek finančních prostředků měl být vypůjčen z císařských fondů. Císařská komise však tento návrh zamítla. Mnozí farníci ztrácejí naději, jelikož situace je špatná.

Rok 1884

V roce 1884 P. Oharek získával prostředky na stavbu kostela, navštívil zemský sněm. Jiné události v protokolu popsány nejsou.

---

¹²² Domáci protokol 1789 -1919, s. 89.

¹²³ Tamtéž, s. 90.

¹²⁴ CHLUDIL, M. *Badatelské sešity*.

Rok 1885

Rok 1885 je pro farnost velmi důležitý. Svědčí o tom velmi podrobné záznamy v Domácím protokolu. Rok se nese v duchu boje za nový kostel. „Nyní zdálo se, že by bylo možno bývalo překročiti ku stavbě samé. Ale tolik se překážek a obtíží vždy nových a nových se vyskytovalo“.¹²⁵ Těmi obtížemi byly třeba osypky inženýra, nedostatek financí, problémy s financováním obce, protože nevyřazený dluh bránil nové půjčky.

Nakonec se v průběhu jara a léta v rekordním čase kaple rozšířila.

Podzim se nese v duchu příprav na slavnostní svěcení kostela. P. Oharek žádá své farníky o příspěvky na vnitřní vybavení, ale také např. na prapory: „Dále objednan pro školní dívky per 40 – který později od ředitele továrny pana Jana Göpferta zaplacen byl. Pro dělníky v Továrni na sklo objednan prapor s obrazy sv. Josefa a sv. Floriána; Havíři pí Kolischové zavedli sbírku mezi sebou a zařídili si prapor se sv. Barborou ze zeleného damášku v ceně 88 zl.“.¹²⁶ K vysvěcení došlo 13. října, ale už den před tím jel P. Oharek do Hodonína přivítat biskupa brněnského. Dále se svěcení zúčastnili pan kanovník Raus, přítel a kolega P. Oharka P. Josef Načeradský, farář z Kněpis. Biskup byl novým kostelem potěšen. Komentoval to slovy: „Vida! Jak se to podařilo!“¹²⁷ Do oltáře byly vloženy ostatky sv. mučedníků SS. Restituti a Verenci.¹²⁸

Dalším důležitým okamžikem roku 1885 je tisíc let od úmrtí Metoděje na Velehradě. Byla to veliká událost, z Dubňan šlo procesí farníků na Velehrad. Také v této době byly dokončeny sochy sv. Cyrila a Metoděje pro kostel sv. Josefa.

Poslední záznam roku 1885 se týká vlhkého podzimu, díky kterému navlhly nové varhany a nemohlo se na ně hráti.

---

¹²⁵ Domácí protokol 1789 – 1919, s. 105.

¹²⁶ Tamtéž, s. 106.

¹²⁷ Tamtéž, s. 108.

¹²⁸ Nečitelné, pravděpodobně se jedná o sv. Verenu (4. století, připomínka 1. 9.) nebo sv. Veremunda (připomínka 8. 3.). Kdyby se však jednalo o světici, zřejmě by nepoužil autor vyjádření „mučedníků“. Přehled světců dostupný na: <http://catholica.cz/index.php?a=1>.

ZÁVĚR

V práci jsem zmapoval první čtyři dekády farnosti Dubňany a události, které vzniku farnosti předcházely. Mým záměrem bylo přiblížit události a osobnosti minulosti, které měly vliv na chod obce a promlouvají k nám dodnes. Představil jsem faráře, kteří z počátku farnosti v Dubňanech působili. Vždy šlo o velmi zajímavé osobnosti, kteří kromě vykonávání svého úřadu věnovali čas i dalším aktivitám, zakládáním spolku, podpoře vzdělání apod.

Období, kterým jsem se zabýval, je především obdobím boje za nový kostel, v němž se angažoval farář Oharek. Kostel sv. Josefa byl vystavěn díky farářově obrovské vůli a neochotě se vzdát. Dokázal získat prostředky od samotného císaře, ale i od řady farníků. Jeho zápisy v Domácím řádu jsou velmi podrobné. Tím, že sloužil farnosti téměř dvacet let, tedy téměř polovinu mnou sledovaného období, se může zdát, že je tématem pouze P. Oharek.

Doba vzniku farnosti je také dobou rozkvětu Dubňan a okolí. Vedle hutí zde začíná svůj provoz sklářská továrna, zvyšuje se téměř dvojnásobně počet obyvatel. Dubňany navštěvuje řada významných osobností politiky a kléru, dokonce jednou navštíví obec i císařská rodina při lovu jelenů. Přesto jde o kraj a obec spíše chudobné.

Farnost se v 19. století musela potýkat s řadou nepříjemností. Z finančního hlediska neochotou Hodonínského hejtmanství podpořit Dubňany při snahách o rozšíření kostela. Na druhou stranu obec získávala podporu lidí ze zemského sněmu a samotného císaře. Obci se nevyhýbají ani přírodní katastrofy - požáry, při kterých je zničena téměř celá vesnice, povodně, vichry atd. Dokonce se zde udála v daném období vražda. Běžný život farnosti provází řada procesí a náboženských obřadů, probíhají zde misie.

Z lidí, kteří utvářeli charakter farnosti, jsou zřejmě nejdůležitějšími farář Kier a farář Oharek. Díky jeho zápisům v Domácím protokolu můžeme sledovat velikou pokoru, ale také odhodlání, což je jistě velkou inspirací pro dnešní dobu. Dalšími významnými lidmi, o nichž se Domácí protokol zmiňuje, jsou donátoři farnosti, např. manželé Veselí, zvláště Rozálie Veselá, kterou Oharek označuje jako „*dobroděnkyni zdejšího farního chrámu*“¹²⁹, Vendelín Werner nadučitel, majitelé uhelných dolů Kolischovi, rada Tesař, starosta Josef Chludil. Muže, kteří se zasloužili o stavbu kostela, obecní rada jmenovala

---

¹²⁹ Domácí protokol 1789 -1919, s. 80.

čestnými občany. Kromě P. Oharka to byl brněnský biskup František Sáleský Bauer, císařský rada Karel Fleschahacker, říšský a zemský rada František Weber, c. k. úředník Karel Srna.

Při studiu života ve farnosti byl nepostradatelný Domácí protokol. Jde o velmi cenný zdroj nejen historických, ale také sociologických informací. Obsahuje popis tradic, všedního života farníků, problémy farářů, opisy dokumentů, ale také počasí, komentáře k dění, inventuru majetku farnosti, poznámky o testamentech, výsledky sčítání lidu, informace o jednotlivých kaplanech a farářích. Nejde přitom jen o samotné události, ale o způsob, jakým o nich pisatelé referovali. Mnohdy jde o zápisy velmi osobní a emotivní. Jde z nich vyčíst naladění pisatele, vztahy k ostatním lidem i situacím. Například z popisu setkání občanů Dubňan s biskupem Bauerem je zřejmá obrovská úcta a vážnost. Popis boje P. Oharka za nový kostel je také velice zajímavou sondou do byrokracie tehdejší doby. Hlavně zjištění, že úředníci na vysokých postech byli přáním obce naklonění a Hodonínské hejtmanství tyto snahy mařilo.

Záznamy v Domácím protokolu farnosti Dubňan jsou zpočátku stručné, dochází zde k chronologickým nepřesnostem. Najdeme zde prázdné stránky, na prvních stránkách jsou dopisovány zápisy z různých let. Jsou zde roky a události velmi podrobně popsány, některé roky jsou velmi stručné a část zápisů chybí. Například revoluční rok 1848. Politické záležitosti do kronik nepatří, ale je s podivem, že nezasáhl do života občanů. Naopak statistiky na jednom místě za různé roky jsou velmi přehledné, jsou uváděny po desetiletích za sebou, je pak vidět vývoj růstu obyvatel i národnostní složení. Za pozornosti stojí také fassé schválené, kde jsou příjmy a výdaje farářů.

Jen s obtížemi bylo možné udržet si badatelský odstup, čtení protokolu je totiž velmi zajímavé, mnohdy dojemné a čtenáře snadno vtáhne do dané doby. Navíc zápisy jsou natolik přesvědčivé a autentické, že jen těžko se badatel staví k zápisům kriticky. Validita podkladů pro sledované období je vůbec sporná. Některé ze zápisů jsem chtěl ověřit srovnáním dokumentů v archivu. Nenašel jsem je, musel jsem se spolehnout na opisy v protokolu. Při snaze o objektivní posouzení popisovaných událostí jsem se spoléhal na odbornou erudici pana Chludila a otce Frice. Jako velmi pozitivní pro další bádání vnímám postupnou digitalizaci starých dokumentů. Podceňovaným zdrojem jsou také jiné diplomové a disertační práce týkající se kronik, protože zde můžeme najít informace pro komparaci.

Práce s Domácím protokolem jako pramenem je těžká i z toho důvodu, že informace jsou velmi různorodé a je nesnadné rozhodnout, které jsou ty podstatné. Navíc udržet se jen v rovině sledování událostí, a nevšímat si například změn rukopisu farářů, stylu a úpravy písemnosti je také náročné.

Cílem bakalářské práce bylo zpřístupnit čtenářům a farníkům informace o počátcích farnosti v Dubňanech, o zajímavých osobnostech farnosti a jednotlivých událostech od jejího založení po ukončení přestavby kostela v roce 1885. Při zpracování cíle jsem vycházel z postupů historického bádání. Snažil jsem se o kritický pohled na původní prameny. V textu využívám řady vysvětlivek tak, aby text byl čtivý a pochopitelný i pro lidi, kteří nejsou věřící a neznají souvislosti.

Při dalším bádání by bylo zajímavé důkladněji zpracovat počátky kaplanství. K tomu by však bylo potřeba najít člověka, který by byl ochoten německý a latinský text editovat. Podobně, jako to udělali M. Chludil s P. Fricem s pozdějšími zápisy.

SEZNAM LITERATURY A POUŽITÝCH PRAMENŮ

Prameny

Catalogus Venerabilis Cleri Dioeceseos Brunensis pro anno reparatae salutis 1871.
Brunae: Typis Pontificiae Typographiae Monasterii Rajhradensis O. S. B. 1871.

CHLUDIL, Miroslav. *Badatelské sešity.*

Personal Stand der Säcular und Regular Seiftlichkeit der Brünner Diöcese in Mähren für das Jahr 1842, s. 42.

Římskokatolická farnost Dubňany, *Domáci protokol 1789 – 1919.* Dostupné z *www.*
<http://www.farnostdubnany.cz/zivot-ve-farnosti/farni-kroniky>.

Římskokatolická farnost Orlovice, Farní kronika. In: *Obec Orlovice* [online]. [cit. 6. 11. 2019]. Dostupné z: <http://www.obecorlovice.cz/index.php?nid=9671&lid=cs&oid=2024292>

Pamětní kniha Dubňany 1925 – 1955

ZEMEK, M. *Posloupnost prelátů a kanovníků olomoucké kapituly od počátku až po nynější dobu.* Manuskript. Olomoucký archiv. č. 130, 1-2.

Literatura

BLAŽKOVÁ, E. M. *Tzv. kronika kuřimské farnosti* [online]. Brno, 2016 [citace 5. 11. 2019]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/dw8qi/Tzv._kronika_kurimske_farnosti.pdf. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta. Vedoucí práce Helena Krmíčková.

BRADÁČ, P. Financování církví v českých zemích ve 20. století. *Revue církevního práva.* 2007, 37.

Brněnští biskupové. *Biskupství brněnské - oficiální stránky brněnské diecéze* [online]. [citace 15. 8. 2019]. Dostupné z: <https://www.biskupstvi.cz/brnensti-biskupove#0>.

ČADA, V., ČEREŠŇÁK, B. a HYNEK, M. *Hodonín. Minulost a socialistická přítomnost města*. Brno: Blok, 1979. 466 s. ISBN AS92299.

Digitální depozitář Poslanecké sněmovny ČR. XVIII/15. *Interpelace poslance Josefa Chalupníka a soudr. ministru vnitra a ministru financí o předpisování a vybírání kostelních přírážek, předpisovaných kostelními výbory jednotlivých obcí jinověrcům a bezvěrcům*. [online]. [citace: 2. 10. 2019]. Dostupné z: http://www.psp.cz/eknih/1925ns/ps/tisky/t0215_03.htm.

František Saleský Bauer. *Arcibiskupství olomoucké* [online]. [citace: 12. 6. 2019]. Dostupné z: <https://www.ado.cz/arcidieceze/historie/posloupnost-biskupu/frantisek-salesky-bauer/>

HLEDÍKOVÁ, Z., JANÁK, J. a DOBEŠ, J. *Dějiny správy v českých zemích*. Praha: Lidové noviny, 2005. 570 s. ISBN 978-80-7106-906-5.

CHLUMSKÝ, J. Světci k nám hovoří... *Catolika.cz* [online]. [citace: 12. 10. 2019]. Dostupné z <http://catholica.cz/index.php?a=1>.

ILČÍK, V. *Střípky z historie římskokatolické církve Dubňany*. Brno, 2015, 239 s.

JUŘÍK, P. *Moravská domina Liechtenteinů a Dietrichsteinů*. Praha : Libri, 2009. 422 s. ISBN 978-80-7277-403-4.

KALNÝ, M. *Církevní majetek a restituce*. STUDIE OI . Praha: Občanský institut, 1995. Sv. 7. ISBN 80-901659-3-1.

KARDA, L. *Vývoj právní úpravy požární ochrany v Čechách: příspěvek na konferenci Červený kohout ve dnech 31. 3. – 1. 4. 2009*. In: *Červený kohout*. 2009. Dostupné z: <http://cervenykohout.eu/cs/prednasky-33>.

MADĚRYČ, P. a ZAHRÁDKA, A. *120. výročí posvěcení kostela Sv. Josefa v Dubňanech*. Dubňany: Farní rada, 2005. 46 s.

MACHAČOVÁ, J. *Tendence vývoje mezd dělnictva 1848-1914. Srovnání tzv. starých a nových průmyslových oblastí českých zemí*. In *K hospodářským a sociálním dějinám 19. a 20. století*. Opava: Slezský ústav Československé akademie věd, 1991.

MAŠEK, P. *Šlechtické rody v Čechách, na Moravě a ve Slezsku od Bílé hory do současnosti*. Praha: Argo, 2010. ISBN 978-80-257-0027-3.

Metodický pokyn č. 1/2019 k archivnímu zpracování fondů typu „farní úřad“ Č. j. MV-13807-1/AS-2019

MIKYSKA, A. *Galerie kněží brněnské diecese*. 1977. 352 s.

MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Grada, 2006, 332 s.

MRŇA, Jaroslav. *Farní kroniky jako pramen církevních a sociálních dějin na příkladu pamětních knih farností v děkanství velkomeziříčském*. Praha, 2017. Dizertační práce. Univerzita Karlova, Katolická teologická fakulta, Ústav dějin křesťanského umění. Vedoucí práce Petráček, Tomáš.

OPPELTOVÁ, J. a SLAVÍKOVÁ, V. Poklady farních archivů: 1. Omnia documenta et universi libri parochiales ... *IKD: Informace Královéhradecké diecese*. 2008, XVIII.(1). Dostupné také z: <http://ikd.bihk.cz/index.php?ac=107>.

OPPELTOVÁ, J. a SLAVÍKOVÁ, V. Poklady farních archivů: 2. Pamětní knihy farností. *IKD: Informace Královéhradecké diecese*. 2008, XVIII.(2). Dostupné také z: <http://ikd.bihk.cz/index.php?ac=108>.

PORTL, P. Banderium, nebo Jízda králů? To je velký rozdíl. *E15*. 2010.

PRÁVNÍ PŘEDPISY ČR upravující právní postavení církví a náboženských společností a další související otázky: Císařský patent č. 195. In: *Společnost pro církevní právo* [online]. 2019 [cit. 2019-11-06]. Dostupné z: <http://spcp.prf.cuni.cz/lex/195-1855.htm>.

SEEMANN, P. Církevní správa v českých zemích. *Církevní mapy* [online]. 2016 [cit. 2019-11-05]. Dostupné z: <http://www.cirkevniMAPY.cz/cirkev-v-ceskych-zemich/cirkevni-sprava-v-ceskych-zemich/>.

SLAMĚNÍK, F. *Vzpomínky starého učitele*. Zábřeh: Družstvo knihtiskárny, 1907. 416 s.

TESAŘÍK, L. Historie farnosti: Nástin historie mutěnické farnosti. [Online] 2008. [Citace: 5. 9 2019.] <http://farnostmutenice.cz/farni-kostel-sv-kateriny/historie/>.

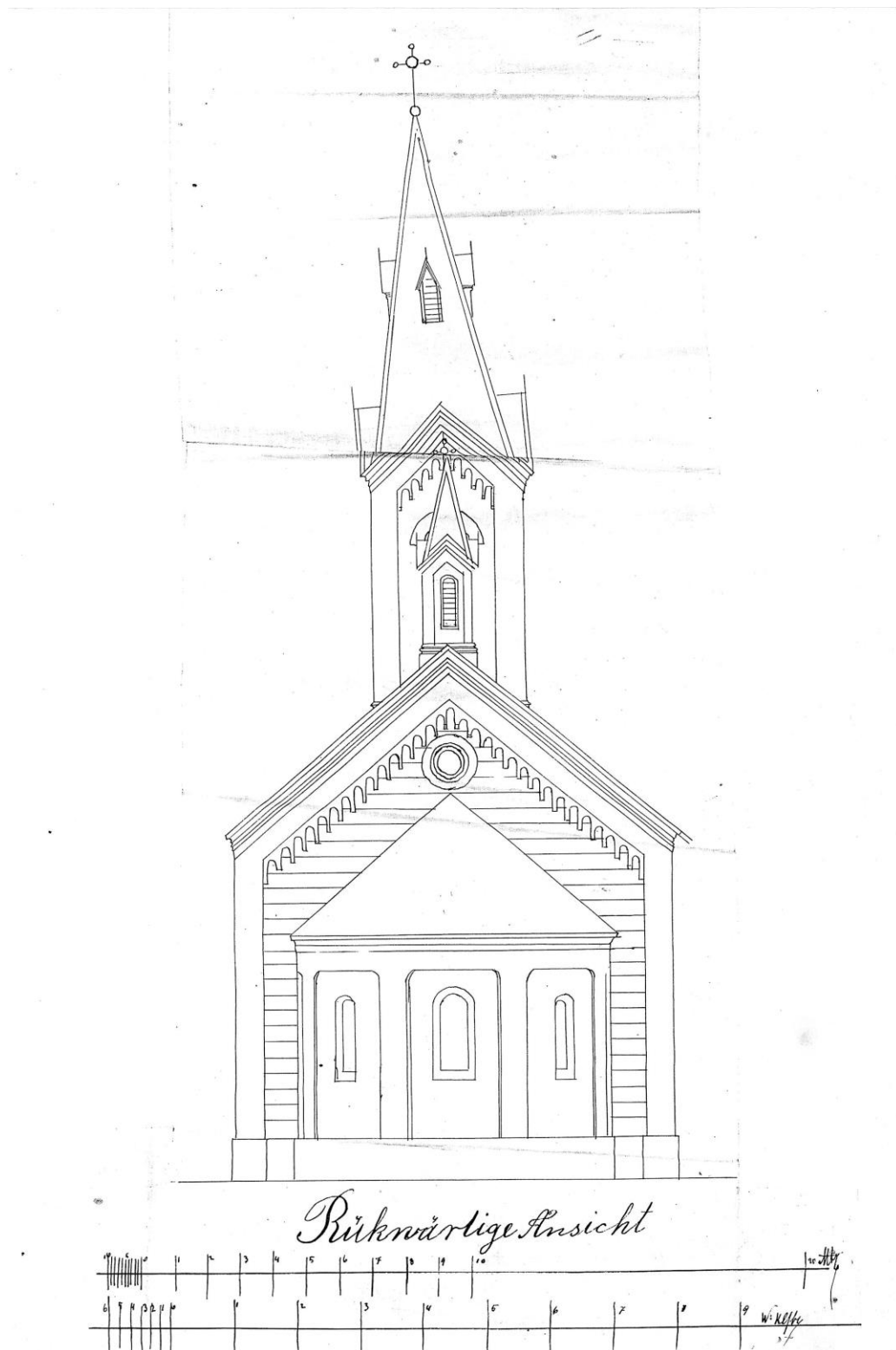
TEŤHAL, V. Expozitivity, kuracie a lokalie. *Oldin*, 7-8. 2010.

VOKÁČOVÁ, P. *Příběhy o hrdé pokoře: aristokracie českých zemí v době baroka*. Praha: Academia, 2014, 964 s. ISBN 978-80-200-2364-3.

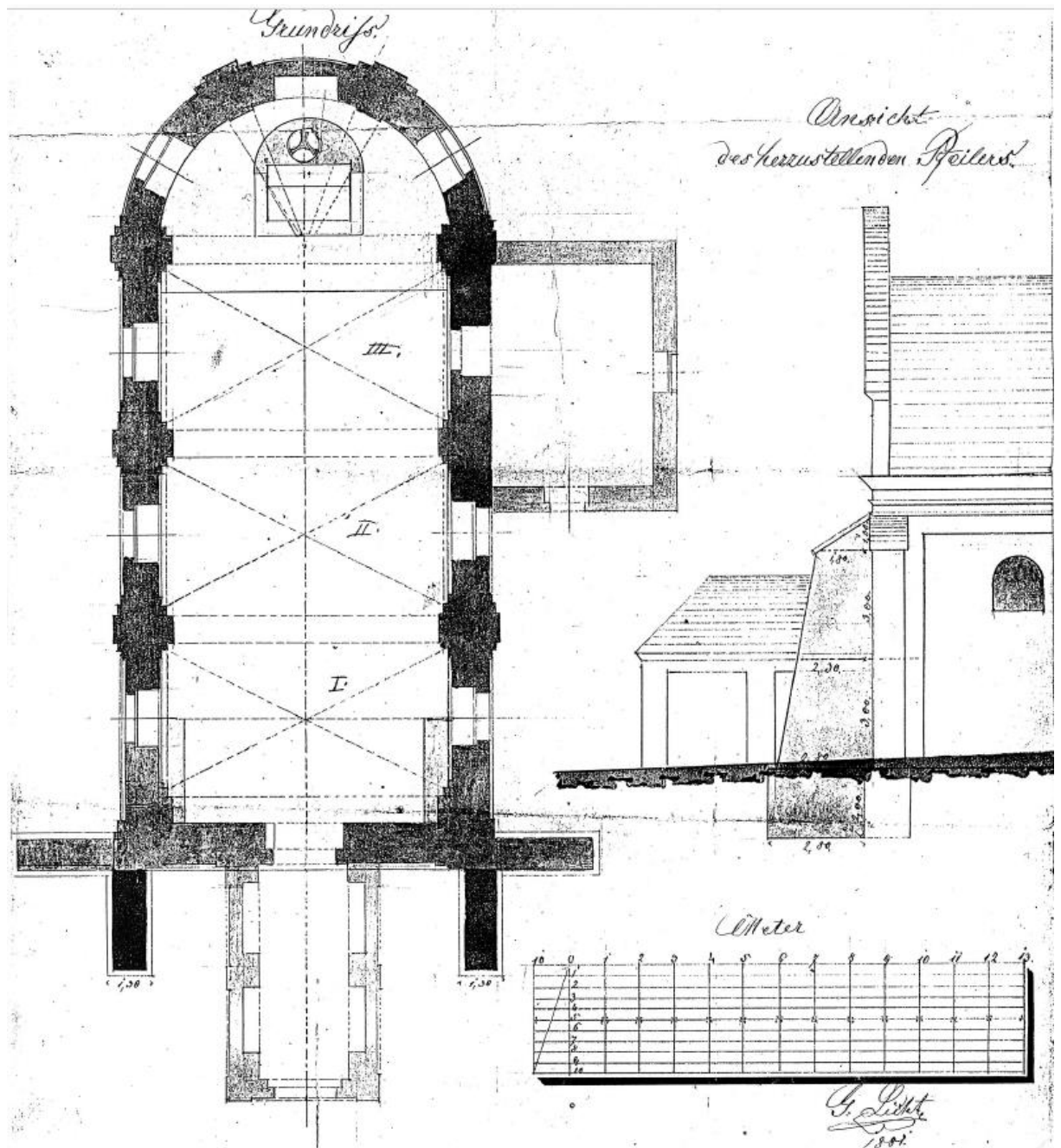
PŘÍLOHY

Přílohy 1 – 3 jsou kopiemi původních návrhů, které se nedochovaly. Kopie jsou soukromým vlastnictvím M. Chludila.

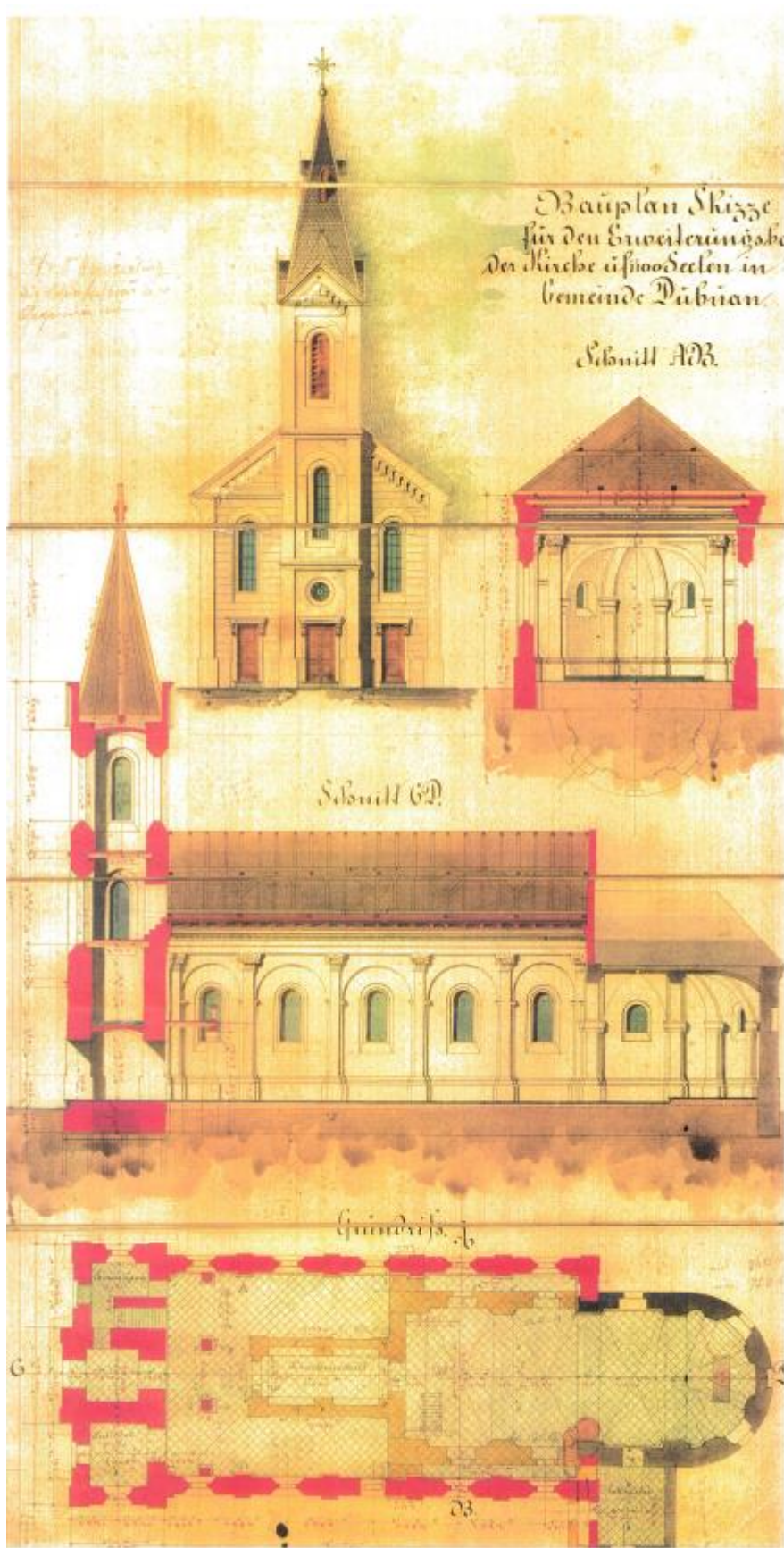
Příloha 1 Návrh kostela v Dubňan - zadní pohled

Příloha 2 Návrh kostela od ing. Lichta

Příloha 3 Stavební plán kostela v Dubňanech

Příloha 4 Původní zpráva o získání prostředků z císařských fondů

26/9 = Obrijeli june Dupis gaa:
 Luit. Kolnd 12. Ess. de J. Min. Staat für Litten und Unterrichts
 vom 13. Sept. J. 17828 fater S. 2. in. K. Apostolische Majestät
 mit Allerh. Befehlensung vom 10. Sept. 1884 mit Gaa-
 der Gültigkeit zu ge. luther g. r. 1884, daß zu den Kosten

42
 des Historien-Bibliothek des Hofes in Unter Doh.
 inen mit der Familien-Bibliothek bei der selben in Klaff-
 an der mit der Allerhöchsten Familienfund all für
 den entfallenden Einweisung. beibringt der ge-
 fundetung von 6000 fl mit den Mitteln der Aller-
 höchsten Familienfundes gewirkt, und nun Maß-
 gabe der Landes-Bibliothek flüchtig gemacht, außerdem
 aber die Fortsetzung der Tätigkeit der vorerwäh-
 ten Bibliothek durch die Rückgabe der gezei-
 gten Angehörigen der Allerhöchsten Familienfund
 zur Landes-Bibliothek mit einer Maßgabe der gegen-
 wärtigen Bestand der Bibliothek beizubringen
 ferner in der Lage übernommen werden, welche
 bei als gesetzlicher Fortsetzung der Tätigkeit
 würde, wenn der fragliche Bestand für sich
 in geschickten wegen der Besten Umfassung zu

(Domáci řád 1789 – 1919, s. 92)

Příloha 5 Současná podoba Dubňanského kostela

